

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Analýza klíčových ukazatelů výkonnosti ve vybrané obchodní společnosti

Analysis of Key Performance Indicators in the Selected Business Company

Student:

Bc. Jaromír Lón

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Marcela Palochová, Ph.D.

Ostrava 2016

VŠB - Technická univerzita Ostrava
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jaromír Lón**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6202T049 Účetnictví a daně
Téma: Analýza klíčových ukazatelů výkonnosti ve vybrané obchodní společnosti
Analysis of Key Performance Indicators in the Selected Business Company
Jazyk vypracování: čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Hodnocení výkonnosti obchodních společností
 3. Aplikace klíčových ukazatelů ve vybrané obchodní společnosti
 4. Analýza systému klíčových ukazatelů výkonnosti ve vybrané obchodní společnosti
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

- FIBÍROVÁ, Jana a Libuše ŠOLJAKOVÁ. *Hodnotové nástroje řízení a měření výkonnosti podniku*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2005. 264 s. ISBN 978-80-7357-084-2.
- MARÍK, Miloš a kol. *Metody oceňování podniku*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2011. 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5.
- PAVELKOVÁ, Drahomíra a Adriana KNÁPKOVÁ. *Výkonnost podniku z pohledu finančního manažera*. 3. vyd. Praha: Linde, 2012. 333 s. ISBN 978-80-7201-872-7.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Marcela Palochová, Ph.D.**

Datum zadání: 20.11.2015

Datum odevzdání: 22.04.2016

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci vypracoval samostatně.“

V Ostravě dne 22. 4. 2016

.....

Bc. Jaromír Lón

Obsah

1 Úvod	6
2 Hodnocení výkonnosti obchodních společností	8
2.1 Controlling	8
2.2 Reporting	9
2.2.1 Využívání informací	10
2.3 Klíčové ukazatele výkonnosti	10
2.3.1 Vnitřní ukazatele	11
2.3.2 Ukazatele zisku	14
2.3.3 Ukazatele rentability	14
2.3.4 Ukazatele likvidity	16
2.3.5 Ukazatele aktivity	17
2.3.6 Cash Flow	17
2.3.7 Free Cash Flow	19
2.3.8 Zaměstnanci	20
2.3.9 Ukazatele nákladů	22
2.3.10 Ukazatel ekonomické přidané hodnoty	24
2.3.11 Relativní ukazatele EVA	27
3 Aplikace klíčových ukazatelů ve vybrané obchodní společnosti	28
3.1 Představení společnosti	28
3.2 Tržby	30
3.3 Analýza osobních nákladů	31
3.4 Výsledek hospodaření	32
3.4.1 Analýza výsledku hospodaření	33
3.5 Vývoj obratu a zakázek	34
3.6 Analýza majetku společnosti	35
3.6.1 Dlouhodobý nehmotný majetek	35
3.6.2 Dlouhodobý hmotný majetek	35
3.6.3 Finanční majetek	36
3.6.4 Zásoby	37
3.6.5 Leasing	38
3.7 Likvidita	38

3.7.1 Krátkodobé závazky	38
3.7.2 Pohledávky	39
3.7.3 Oběžná aktiva	39
3.7.4 Analýza ukazatelů likvidity	40
3.8 Analýza ukazatelů zisku	42
3.8.1 Čistý zisk	42
3.8.2 Zisk před zdaněním	42
3.8.3 Zisk před úroky a zdaněním	44
3.8.4 Zisk před úroky, zdaněním a odpisy	45
3.9 Analýza ukazatelů rentability	46
3.9.1 Ukazatel rentability tržeb	46
3.9.2 Ukazatel rentability celkového kapitálu	47
3.9.3 Ukazatel rentability vlastního kapitálu	48
3.9.4 Rozklad ROE v třístupňovém modelu	49
3.10 Analýza ukazatelů aktivity	50
3.11 Analýza ukazatelů nákladů	52
3.11.1 Celkové náklady	52
3.11.2 Režijní náklady	52
3.11.3 Inventurní změny	53
3.12 Čisté prodeje	53
3.13 Ukazatele produktivity nákladů	54
3.13.1 Ukazatel produktivity materiálových nákladů	54
3.13.2 Ukazatel produktivity personálních nákladů	54
3.14 Free Cash Flow	55
3.15 Ukazatel EVA	58
4 Analýza systému klíčových ukazatelů výkonnosti ve vybrané obchodní společnosti	60
4.1 Rentabilita investovaného kapitálu	60
4.2 Rentabilita nákladů	61
4.3 Čisté ziskové rozpětí	63
4.4 Provozní likvidita	64
4.5 Podíl pracovního kapitálu na celkových aktivech	67
4.6 Finanční páka	68

4.7 Ukazatele aktivity dlouhodobého hmotného majetku	69
5 Závěr.....	72
Seznam použité literatury.....	74
Seznam zkratek	76
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	

1 Úvod

Tématem diplomové práce je analýza klíčových ukazatelů výkonnosti ve vybrané obchodní společnosti. Klíčové ukazatele (klíčové metriky – KPI) jsou pomůckou pro měření výkonnosti, která se běžně používá k měření úspěšnosti aktivity organizace. Klíčové ukazatele by měly ovlivňovat vizi organizace, proto se pro jejich tvorbu využívají rámce, které vizi převedou na několik oblastí, v nichž potom definují ukazatele výkonnosti. Následně probíhá proces plánování budoucích hodnot těchto metrik a měření dosažených hodnot. Tento proces vede k dosažení cílů organizace a vylepšení hospodářských výsledků.

Za hlavní cíl si autor textu postavil vyhodnocení současného stavu výše zmíněných ukazatelů v rámci systému klíčových ukazatelů vybrané obchodní společnosti a na jeho základě stanovení nových klíčových ukazatelů, pomocí kterých by společnost mohla zvýšit efektivitu své práce. Metoda postupu bude použita ve všech dalších kapitolách diplomové práce.

Reporting patří mezi nejdůležitější součásti controllingového procesu, jehož primárním úkolem je za pomoci získaných informací a sledovaných ukazatelů nastínit situaci ve které se společnost nachází a dále přinést obraz o jejích dílčích částech, které jsou děleny dle specifických potřeb. Pro potřeby reportingu jsou využívány informace z finančního a manažerského účetnictví. Reporting v rané fázi svého vývoje zastával pouze prostředek k uchování informací poskytovaných controllingem. Postupem času se jeho funkce rozšířily o zpracování dat a následné prezentace získaných výsledků řídicím pracovníkům. Pro potřeby dnešní doby reporting zahrnuje i projekce informačních základů a nastavení navigačního systému. Podstata controllingu se v průběhu let nezměnila a na zjištění kvalitních interních a externích informací je kladen stále vysoký důraz.

Cílem druhé teoretické kapitoly bude definovat základní pojmy controllingu a reportingu. Na jejím začátku budou tyto pojmy definovány. Dalším cílem bude prověření struktury souboru sledovaných klíčových ukazatelů sloužících k hodnocení výkonnosti, které jsou dále v rámci společnosti reportovány. V rámci druhé kapitoly budou použity metody deskripce a komparace.

Třetí kapitola bude zaměřena na aplikaci těchto ukazatelů. Na počátku této části práce bude představena společnost, ve které bude proveden rozbor klíčových ukazatelů, analýza jejich vývoje za poslední tři hospodářské roky a komparace zjištěných hodnot. Provedená analýza bude věnována především oblasti tržeb, osobních nákladů, výsledku hospodaření,

majetku společnosti, likvidity, rentability a zisku. V rámci třetí kapitoly budou použity metody komparace, analýzy a syntézy.

Cílem čtvrté kapitoly bude analýza systému klíčových ukazatelů výkonnosti a vyvození návrhů na zařazení nových ukazatelů a jejich využití pro zvýšení vypovídající schopnosti o sledovaných oblastech ve společnosti. V rámci čtvrté kapitoly budou použity metody analýzy a syntézy.

Při zpracování diplomové práce byly použity metody postupu, komparace, deskripce analýzy a syntézy.

2 Hodnocení výkonnosti obchodních společností

Výkonnost je charakteristika popisující způsob nebo průběh zkoumaného objektu, vykonávající jistou činnost, dle podobnosti s referenčním způsobem výkonu této činnosti. Tato charakteristika je založena na porovnávání zkoumaného a referenčního jevu podle předem stanoveného rozpětí. Vzhledem k tomu, že každý subjekt výkonnost hodnotí jinak, tak v praxi neexistuje přesná a jednotná definice pro měření výkonnosti. Vlastníci společnosti hodnotí výkonnost svého podniku na základě splnění očekávání ohledně návratnosti svých investic, zákazník dle splnění požadavků na výrobek či službu, dodavatelé nebo banky dle schopnosti podniku splatit své závazky.

Výkonnost podniku je posuzována dle činnosti, která je cílově zaměřená, a v budoucnosti bude dosaženo jistého stavu, nebo alespoň snahy se k takovému stavu přiblížit. V této souvislosti existují dvě kategorie výkonnosti. První kategorie se zaměřuje na to, dělat věci správně. Nazýváme ji efektivnost. Zaměření druhé kategorie je na to věci dělat správně neboli účinnost. Je záhodné vyvinout systém pro měření výkonnosti složený ze vzájemně propojených a vyvážených měřítek. [10]

2.1 Controlling

V odborné literatuře a praxi se můžeme setkat čím dál častěji s pojmem „controlling“. V prostředí české ekonomiky jde o relativně nový pojem, který lze definovat například jako koncepcie řízení zaměřená na výsledek, překračující hranice funkcí a koordinující plánování, kontrolu a informační toky. Jedná se o myšlenku, kterou je nutné přiblížit zaměstnancům v podniku. Tato vize obsahuje jednání zaměřené na úspěch podniku, plánování s osobní odpovědností a myšlení nad rámec vlastní oblasti ve smyslu managementu na rozhraní oblastí. [2]

Nebo jako logicko-vývojová etapa v řízení podniku s vysokou formou hodnotového řízení. Typickou vlastností je systémovost, ucelenost a konsistence v řídicím systému společnosti, který dále integruje optimalizační hodnotové úvahy v propojený celek. Controlling klade důraz na požadavek takového řízení, které může udržet podnikové procesy v předem stanovených mezích zajišťujících předem stanovené cíle. [12]

Controlling můžeme považovat za nástroj řízení podniku podporující plánování, kontrolu a poskytující informace pro vedení podniku a řídicí pracovníky při jejich rozhodování se zdůrazněním budoucnosti, při eliminaci odchylek a při určení cílové orientace podniku.

Pro provádění controllingu musí být stanovené přesné cíle, které je možné doložit v rozpočtu. Vzniklé odchylky od rozpočtu na základě provedení vyšetřování a analýzy jsou základem pro rozhodnutí a nápravná opatření, která budou muset být provedeny. Controlling je proto definován jako příprava a použití kvantitativní informace o historickém a budoucím rozvoji podnikání, které je relevantní pro klíčová rozhodnutí obchodní jednotky. Základem pro controlling jsou informace z účetních výkazů, které jsou následně zpracovávány a analyzovány. Významnou součástí je příprava rozpočtů, které jsou spojeny do rozpočtu skupiny, analýza odchylek a jejich interpretace, stejně jako stanovení činností při řízení. Controlling v rámci rozpočtování, výkaznictví, řízení a rozhodování je součástí procesu řízení, které bude základem pro stanovení směru podnikání. [3]

2.2 Reporting

Reporting jako systém vnitropodnikových výkazů a zpráv se využívá nejen při kontrole a vyhodnocování dosavadního vývoje hospodaření společnosti, ale také ke zlepšení plánování a rozhodování o opatřeních výkonosti podniku jako celku, včetně organizačních a odpovědnostních složek. Reporting lze chápat jako autonomní subsystém controllingu, a tím se vymezuje vazba na podnikový informační systém. [17]

Reporting je definován jako zpětná vazba, která je velice důležitá pro vedení. Kaštovský kritizuje dnešní podobu reportingu z důvodů, že management dostává reporty většinou pozdě a často jsou navíc nepřehledné, data jsou manuálně zpracovávána, a proto následně dochází i k chybovosti. Z výše uvedených důvodů je důležité, aby se reportované informace dostaly k manažerům včas a to včetně potřebných komentářů a doporučení. Ideální stav je, pokud jsou všechny informace dosažitelné odkudkoli.

Reporting zasahuje do více oblastí týkajících se středního managementu, oddělení controllingu, IT a různých divizí. Lukanič přiřazuje důraz na controllingy ve společnostech, kteří potřebují odpovídající pravomoci, jelikož controlleri jsou pravou rukou managementu.

Na proces reportingu můžeme pohlížet z několika různých hledisek, jako je hledisko časové, které je orientované může být orientované retrospektivně, nebo na budoucnost. Dále na něj pohlížíme z hlediska zaměření, kdy je důležité sledovat reportované výkazy v jistých periodách i souhrnně za celé období. Posledním hlediskem reportingu je prostředí, zde reporting dělíme na vnější, vnitřní a kombinovaný. [17]

2.2.1 Využívání informací

Využívání informací externími uživateli

Externí uživatelé (adresáti) zabírají široké spektrum orgánů, zájmových skupin nebo jednotlivců. Pro externí uživatele jsou reportované informace důležité z hlediska strategického. Dělení externích uživatelů:

- věřitelé,
- státní orgány,
- finanční úřady,
- statistické orgány,
- orgány územní samosprávy,
- burza cenných papírů,
- banky,
- konkurenční podniky,
- leasingové firmy.

Využívání informací interními uživateli

Pro interní uživatele jsou reportované informace důležité z hlediska operačního a taktického. Dělení interních uživatelů:

- majitelé podniků,
- akcionáři,
- zaměstnanci. [26]

2.3 Klíčové ukazatele výkonnosti - KPI (Key Performance Indicators)

Klíčové ukazatele výkonnosti jsou souborem měřitelných opatření, které společnost nebo průmysl používá, aby zjistily, nebo porovnaly výkony v rámci splnění svých strategických a provozních cílů. KPI se liší mezi společnostmi a průmyslovými odvětvími v závislosti na jejich prioritě, či výkonnostními kritérii. Někdy bývají označovány jako indikátory klíčových úspěchů (KSI). Společnost si musí stanovit své strategické a provozní cíle a poté zvolit sadu klíčových výkonnostních ukazatelů, které je nejlépe reflektují. Například pokud je cílem společnosti mít nejrychlejší růst ve svém odvětví, tak jejím hlavním ukazatelem výkonnosti může být meziroční míra růstu tržeb. Nicméně, KPI nejsou zaměřeny pouze pro firmy. Každé oddělení v rámci společnosti může mít svůj soubor KPI. Jedním z účinných KPI za účetní oddělení může být poměr obratu pohledávek, což má přímý dopad

na inkaso a hotovostní rezervy společnosti. KPI každého oddělení musí přispívat k celkovému KPI společnosti. [21]

2.3.1 Vnitřní ukazatele

Objednávky

Přijaté objednávky (OI) je suma celkových přijatých objednávek během vykazovaného období, která je snížena o zrušené objednávky a opravami zakázkového krytí.

Objednávky obdržené a přijaté v probíhajícím fiskálním roce:

-	Zrušené objednávky
±	Úpravy objednávek
+	Zvýšení ceny zakázky
-	Krátké dodací lhůty a snížení cen
±	Kurzové rozdíly v okamžiku přijetí příkazu a související obrat
+	Obrat z fakturovaných objednávek s nízkou hodnotou
±	<u>Korekce inventáře odlišnosti od zakázkového krytí</u>
=	Objednávky přijaté

Objednávky jsou zaznamenávány v případě, že objednávka získá charakter smlouvy. Musí být splněny následující podmínky: Zákazník musí prvně podat právně závaznou nabídku, včetně závazku a poté přijmout přesně definované zboží ve stanovené lhůtě. Objednaný výrobek, množství a cena musí být také přesně stanovena. Jako poslední možný termín dodání zboží je lhůta, která byla předem dohodnuta. Podmínky také zahrnují například dohody, které se považují za závazné smlouvy. Firemní objednávky s pravidelnými dodávkami, až do konce následujícího fiskálního roku musí být rezervovány. U objednávek, které překračují tento časový horizont, závisí na individuálním řešení v koordinaci s podnikovým managementem.

Zavazující dopisy, nebo kostry dohod, které uvádějí základní údaje o budoucí objednávce, stejně jako objednávky, které obsahují doložky, udělující zákazníkovi právo zrušit objednávku z nějakého důvodu v daném okamžiku, nejsou považovány za přijaté objednávky.

Stažené, nebo částečně stažené objednávky, které jsou součástí zákaznickova krytí, jsou považovány za zrušené. Zrušené rezervace včetně objednávek z předešlého období, budou odečteny z objednávek přijatých. [3]

Objednávky – meziroční změny (v %)

Hodnota, která má být stanovena, je procentní změna v porovnání se stejným obdobím roku předcházejícího.

Vypočítá se dle vzorce:

$$\text{Meziroční změny objednávek} = OI_t/OI_{t-1} \quad (2.1)$$

Změna ceny

Obecně

Absolutní změna ceny (P_c) je vypočítána jako rozdíl součinu množství v aktuálním období (Q_t) s cenou aktuálního období (P_t) a součinu množství v aktuálním období s cenou minulého období (P_Y).

$$\text{Absolutní } PC = (Q_t \cdot P_t) - (Q_t \cdot PY) \quad (2.2)$$

Definice základních postupů:

- u zákaznické skupiny žádná změna ceny,
- pokud je to možné, tak výrobky mají být sloučeny dle čísel materiálů a typů,
- výrobky z různých lokalit mají být kombinovány,
- zavedení minimální hodnoty za předchozí rok na výrobek nebo skupinu výrobků,
- se zbožím je zacházeno stejně jako s vlastními výrobky,
- globální dobropisy jsou vykázány ve změně ceny. [3]

Registrační limit

V měsíčním reportingu je změna ceny reportována pouze za divizi. Pro plánování (rozpočet, HDP) a na konci roku účetní závěrky může být požadována podrobnější změna ceny dle místa a do jisté míry i obchodní oblasti.

Hloubka registrace, produktové skupiny

Při určování změny ceny výrobků, které jsou srovnatelné technicky i z hlediska ceny, jsou výrobky kombinovány do různých skupin. Pouze v případě, že není možné stanovit cenu pro skupinu výrobků, tak je kalkulována pro jednotlivý produkt, který bude veden pod číslem materiálu. Seskupení se provádí na základu čísla materiálu, rodinného typu a hierarchie produktu. [3]

Umístění výrobků

Identické výrobky z různých lokalit jsou považovány za jeden výrobek. To se vztahuje jak na vlastní výrobky, tak i pro zboží. Tímto způsobem se stanoví změna ceny u přemísťování výrobků mezi mateřskou a dceřinými společnostmi. Při určování změny ceny pro skupinu produktů s produkty z různých míst, se změna ceny přidělí k lokalitě, která

generuje nejvyšší obrát s touto skupinou výrobků. Při určování změny ceny na úrovni hierarchie produktů, které jsou vyráběny v různých lokalitách, jsou předchozí roční hodnoty kombinovány s umístěním produktu a hodnotou předchozího roku.

Velký nárůst objemů musí být prokázán bez omezení cenové změny za předpokladu, že zvyšování objemu povede k racionalizaci efektu a snížení fixních nákladů na jednotku na straně produkce. K omezení vlivu produktů je proto definovaná minimální hodnota.

Minimální hodnota

Ke snížení objemu, stejně jako k odstranění ramp-up produktů a před produkcí je ze základní kalkulace minimální hodnota determinovaná jako změna ceny. Do této minimální hodnoty všech čísel materiálů, typů a hierarchie výrobků jsou vyloučeny z výpočtů. Tato minimální hodnota je obvykle 5 000 Euro a vztahuje se k předešlému období.

Změna ceny – jako % z čistých tržeb

$$\text{Výpočet: } \text{změna ceny} / (\text{čisté prodeje} - \text{změna ceny}) \quad (2.3)$$

Čisté prodeje

Čisté prodeje reprezentují všechny externí faktury na účet společnosti vyplývající z obvyklé podnikatelské činnosti tj. zákonné provozní činnosti. Všechny transakce v souvislosti s vyřizováním objednávek zákazníkovi jsou určitou formou části čistých tržeb. Snížení prodeje zahrnuje přiznání slevy zákazníkům, oceňování korekce k pohledávkám z důvodu reklamace, prodejní slevy, věrnostní slevy a bonusů. Předběžné faktury a výnosy z licenčních poplatků není nutné rezervovat. Výnosy z transakcí, které nejsou typické pro danou provozní činnost, například zisk z prodeje dlouhodobého majetku, materiálu a odpadu, nemají být označovány jako prodeje. [3]

Čisté prodeje – meziroční změny (v %)

Hodnota, která má být stanovena, je procentní změna v porovnání se stejným obdobím roku předcházejícího:

$$(\text{čisté prodeje aktuálního období} / \text{čisté prodeje období předešlého}) - 1 \quad (2.4)$$

Náklady na prodané zboží

Náklady na prodané zboží jsou označovány jako náklady na dodávky uskutečněné. Náklady na prodej zboží zahrnují veškeré výrobní náklady spojené s prodejem, které mohou být přímo nebo nepřímo přiřazené k produktům a veškerým nákladům vyplývajících z výrobků prodávaných v průběhu vykazovaného období. Také zahrnují náklady, které jsou nezbytné pro uvedení výrobku na místo jeho použití a do jeho konečného stavu. Náklady na prodané zboží jsou vykazovány jako náklady, které vznikly v běžném období nebo období předcházejících daňových let. [3]

2.3.2 Ukazatele zisku

Ukazatele zisku patří mezi nejpoužívanější měřítka výkonnosti podniku. Vyjádřit zisk lze různými způsoby.

Čistý zisk – EAT (Earnings After Taxes)

Zisk po zdanění je termín, který odkazuje na finanční výsledek za účetní období. Je již po zdanění a určen pro rozdělení mezi vlastníky společnosti. Způsob rozdělení zisku může významně působit na budoucí vývoj hodnoty podniku a na míru uspokojení vlastníků společnosti.

Zisk před zdaněním – EBT (Earnings Before Taxes)

Jde o kategorii zisku zahrnujícího daň z příjmu za běžnou činnost (dále bč.) a mimořádnou činnost (dále mč). Využití tohoto ukazatele je vhodné k porovnání výkonnosti mezi jednotlivými obdobími a podniky ze zemí s různým zdaněním, jelikož umožňuje abstrahovat od různé míry zdanění.

$$\text{Výpočet: } EBT = EAT + \text{daň z příjmu z mč.} + \text{daň z příjmu z bč.} \quad (2.5)$$

Zisk před úroky a zdaněním – EBIT (Earnings Before Interest and Taxes)

Oblíbený ukazatel využívaný na úrovni divizí, protože svoji pozornost zaměřuje na růst tržeb a řízení nákladů. Měří jen provozní výkonnost, neovlivňuje jej způsob financování (výběr zdrojů financování není ovlivnitelný na úrovni divizí) a daně.

$$\text{Výpočet: } EBIT = EBT + \text{úrokové náklady} \quad (2.6)$$

Zisk před úroky, zdaněním a odpisy – EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization)

Hodně využívaný ukazatel u amerických podniků. Dle amerického účetnictví se rozlišují dva druhy odpisů: „depreciation“ vztahující se k dlouhodobému hmotnému majetku a „amortization“ k dlouhodobému nehmotnému majetku. Výhoda tohoto ukazatele spočívá v možnosti srovnání výkonnosti podniků nezávisle na politice odpisování. Pomocí tohoto ukazatele lze také hodnotit výkonnost nezávisle na výši investic a souvisejících odpisech, což je výhodné při navázání systému odměňování na tento ukazatel, protože manažeři nemají tendenci snižovat investiční aktivitu. [6]

$$\text{Výpočet: } EBITDA = EBIT + \text{depreciation} \quad (2.7)$$

2.3.3 Ukazatele rentability

Rentabilita, neboli výnosnost vloženého kapitálu, je ukazatelem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje a používáním investovaného kapitálu dosahovat zisku. Je to forma vyjádření míry zisku sloužící v ekonomice jako hlavní kritérium pro alokaci kapitálu. Ukazatele rentability vyjadřují kombinovaný vliv likvidity, řízení aktiva a dluhu na výsledek

hospodaření. Rentabilitu lze obecně definovat jako poměr zisku a vloženého kapitálu. Obecný vzorec pro výpočet rentability:

$$Rentabilita = zisk / vložený kapitál \quad (2.8)$$

Pojem vložený kapitál se využívá v různých významech a dle toho, jaký význam vloženému kapitálu přiřadíme, můžeme rozeznat tři základní druhy ukazatelů rentability:

- rentabilita tržeb (Return On Sales – ROS),
- rentabilita celkového kapitálu (Return On Assets - ROA),
- rentabilita vlastního kapitálu (Return On Equity - ROE). [6]

Ukazatel rentability tržeb (ROS)

Tento ukazatel je důležitým ukazatelem pro hodnocení úspěšnosti podnikání, jelikož vyjadřuje ziskovou marži. Čistý zisk budeme rozumět po zdanění. Ukazatel čistého zisku vztahujeme v poměru k tržbám a měří podíl čistého zisku na 1 Kč tržeb. Výslednou hodnotu tohoto ukazatele je nutné posuzovat na celkový objem tržeb a rychlost obratu zásob. [11]

$$\text{Výpočet: } ROS = \frac{EBIT}{T} \cdot 100 [\%] \quad (2.9)$$

Vysvětlivky:

T Tržby

Ukazatel rentability celkového kapitálu (ROA)

Rentabilita celkového kapitálu je ukazatelem toho, jak ziskový podnik je vzhledem k jejich celkovým aktivům. ROA dává představu o tom, jak efektivní management je v používání svých prostředků generovat zisk. Vypočítá se vydělením ročních příjmů společnosti a jejich celkových aktivech. Použitím EBIT v čitateli je možné změřit výkonnost podniku bez vlivu daňového zatížení a zadlužení. Výsledek ukazatele ROA je vyjádřen v procentech. [6]

$$\text{Výpočet: } ROA = \frac{EBIT}{A} \cdot 100 [\%] \quad (2.10)$$

Vysvětlivky:

A Celková aktiva

Ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE)

Rentabilita vlastního kapitálu je vysoce sledovaný ukazatel mezi informovanými investory, jelikož je měřítkem toho, jak dobře vedení společnosti vytváří hodnotu pro své akcionáře. Výše zadluženosti má pozitivní vliv na rentabilitu vlastního kapitálu, ale pouze v případě, že podnik dokáže zhodnotit každou další korunu dluhu více, než je úroková sazba dluhu. Součástí ukazatele rentability vlastního kapitálu bývá rozklad syntetických ukazatelů na DuPont analýzu, známou taktéž pod pojmem pyramidový rozklad

rentability, tak abychom identifikovali objektivní vazby mezi nimi a vliv změn jednotlivých ukazatelů na změnu celkového ukazatele. [11]

$$\text{Výpočet: } ROE = \frac{EAT}{VK} \cdot 100 [\%] \quad (2.11)$$

Vysvětlivky:

VK Vlastní kapitál

DuPont analýza

K zamezení chybných předpokladů je třeba znalosti ukazatele ROE více do hloubky. V roce 190 společnost DuPont vytvořila metodu analýzy, která splňuje tuto potřebu a zapisuje ROE do složitější rovnice. DuPont analýza ukazuje příčiny posunu v řadě. Existují dvě varianty DuPont analýzy, původní třístupňová rovnice a rozšířený pětistupňový model. Třístupňová rovnice rozkládá ROE do tří velmi důležitých komponent.

$$\text{Výpočet: } ROE = \text{čistá zisková marže} \cdot \text{obrat aktiv} \cdot \text{multiplikátor VK} \quad (2.12)$$

Rozklad ROE v třístupňovém modelu

Poměr EAT a tržeb nám poskytuje informace o tom, jak velké výnosy musíme ve společnosti vytvořit, abychom dosáhli 1 Kč zisku. Poměr tržeb a celkových aktiv představuje ukazatel aktivity, který nám říká, kolik tržeb připadá na 1 Kč aktiv. Ukazatel zadluženosti představuje poměr celkových aktiv a vlastního kapitálu společnosti.

Zápis v třístupňovém modelu:

$$ROE = (EAT/T) \cdot (T/A) \cdot (A/VK) \quad (2.13)$$

Rozklad ROE v pětistupňovém modelu

Pětistupňový model rozkladu ROE je rozšířený o nákladové úroky a vliv daňového zatížení. [20]

Zápis v pětistupňovém modelu:

$$ROE = \left(\frac{EBIT}{T} \cdot \frac{T}{A} - \frac{\text{Nákladové úroky}}{A} \right) \cdot \frac{A}{VK} \cdot (1 - t) \quad (2.14)$$

2.3.4 Ukazatele likvidity

Za předpokladu dlouhodobé činnosti podniku je vyžadující, aby byl podnik likvidní, neboli trvale platebně schopný. S ukazatelem likvidity se pojí následující výrazy:

- solventnost – schopnost získávání prostředků na úhrady závazků,
- likvidita – schopnost hradit splatné závazky,
- likvidnost – schopnost přeměny majetku do hotovostní formy. [5]

Běžná likvidita

Ukazatel běžné likvidity je nazýván jako ukazatel pracovního kapitálu. Znázorňuje pokrytí krátkodobého cizího kapitálu oběžnými aktivy. Ukazatel vyjadřuje, kolikrát je podnik

schopen uspokojit věřitele za předpokladu přeměny veškerých svých aktiv na hotovost. Čím je hodnota ukazatele vyšší, tím je větší platební schopnost podniku. Optimum ukazatele by se mělo pohybovat v intervalu 1,8 – 2,5. Při výpočtu ukazatele musíme zohlednit strukturu oběžných aktiv a typ odvětví, ve kterém se podnik nachází. Výpočet ukazatele běžné likvidity: [8]

$$\text{Běžná likvidita} = \text{oběžná aktiva} / \text{krátkodobé závazky} \quad (2.15)$$

Pohotová likvidita

Při výpočtu ukazatele pohotové likvidity jsou vyloučeny nejméně likvidní části majetku podniku. Z položky krátkodobých pohledávek je potřeba vyloučit pohledávky pochybné nebo nedobytné. Nejlépe vyhovující je výše ukazatele pohotové likvidity v rozmezí 1 – 1,5. Pokud je výsledná hodnota velice vysoká, tak podnik může mít problémy s rentabilitou. Výpočet ukazatele pohotové likvidity: [5]

$$\text{Pohotová likvidita} = (\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}) / \text{krátkodobé závazky} \quad (2.16)$$

Okamžitá likvidita

Okamžitá likvidita je vyjádřena poměrem finančního majetku, do kterého lze zahrnout hotovost v pokladnách, na účtech v bance, krátkodobě obchodovatelné cenné papíry a krátkodobé závazky. Optimální hodnota ukazatele by měla být v rozmezí 0,2 – 0,5. Výpočet ukazatele okamžité likvidity: [23]

$$\text{Okamžitá likvidita} = \text{peněžní prostředky} / \text{krátkodobé závazky} \quad (2.17)$$

2.3.5 Ukazatele aktivity (Activity Ratios)

Ukazatele aktivity měří schopnost využití majetku podniku. Zkoumají tedy, jak podnik využívá své aktiva, zda disponuje nevyužitými kapacitami, nebo zda má podnik dostatek produktivních aktiv. Jde o ukazatele kombinované, které zkoumají položky rozvahy a položky výkazu zisku a ztráty. Vázanost kapitálu v různých formách majetku lze měřit rychlostí obrátu za období, nebo dobou obrátu.

Rychlost obrátu za období ukazuje, kolikrát se za dané období majetek obrátí. Vypočítáme následovně: [24]

$$\text{Rychlost obrátu} = \text{tržby} / \text{určitá položka aktiv} \quad (2.18)$$

Doba obrátu říká, jak dlouho je majetek vázaný v dané formě. Vypočítáme následovně:

$$\text{Doba obrátu} = \text{určitá položka aktiv} / \text{denní tržby} \quad (2.19)$$

2.3.6 Cash Flow (C-F)

Na rozdíl od rozvahy, která zachycuje stav majetku a kapitálu k určitému okamžiku a výkazu zisku a ztráty zaznamenávajícího různé kategorie výnosů, nákladů a zisku v období jeho vzniku, bez ohledu na to, zda vznikají skutečné peněžní příjmy nebo výdaje, kdy nastává

obsahový i časový nesoulad mezi náklady a výdaji, výnosy a příjmy, ziskem a stavem peněžních prostředků, tento problém odstraňuje právě Cash Flow. Z tohoto důvodu je právě Cash Flow důležitým ukazatelem pro finanční řízení, finanční analýzy podniku a zajišťování jeho likvidity. [6]

Cash Flow, neboli peněžní tok, je toková veličina, která odráží přírůstky a úbytky peněžních prostředků vznikajících při hospodaření společnosti. Podnik potřebuje v požadovanou dobu uhradit faktury za suroviny a energii, zaplatit mzdy a platy, splatit půjčky apod., a proto musí mít dostatek peněžních prostředků. Trvalý peněžní tok je tvořen peněžními příjmy a výdaji. Pro výpočet Cash Flow musíme podnik rozčlenit z hlediska činnosti na tři oblasti:

- provoz – oblast soustřeďující výsledky provozní činnosti, změny pohledávek, dluhů a zásob,
- investice – zde jsou soustředěny změny investičního majetku a zdrojů,
- finance – oblast, ve které se soustředí fondy plynoucí z použití úvěrů, splátky dluhů a placení dividend.

Cash Flow lze zjistit dvěma metodami:

- přímou,
- nepřímou. [11]

Přímá metoda zjišťování Cash Flow

Přehled peněžních toků je sestaven na základě reálných plateb, respektive čistých peněžních toků uvedených v bilanci peněžních toků. Nespornou výhodou je zobrazení hlavní kategorie peněžních příjmů a výdajů. Za nevýhodu můžeme označit fakt, že z něj nejsou patrné zdroje a využití peněžních prostředků. Cash Flow můžeme přímou metodou schematicky vyjádřit tímto způsobem:

PS peněžních prostředků
+ příjmy určitého období
- výdaje určitého období
= konečný stav peněžních prostředků

Nepřímá metoda zjišťování Cash Flow

Základní informace pro sestavení této metody jsou čerpány z rozvahy. Metoda vychází z hospodářského výsledku, zjištěného z výkazu zisku a ztráty, ten je dále upravován o změny stavu rozvahových položek tak, aby bylo možno zjistit velikost a strukturu peněžních toků

během zkoumaného období. Při vyhodnocování změn jednotlivých položek se vychází z následujících zásad:

- zvýšení aktiv = snížení finančních prostředků,
- snížení aktiv = zvýšení finančních prostředků,
- zvýšení pasiv = zvýšení finančních prostředků,
- snížení pasiv = snížení finančních prostředků,
- vyloučení výnosů se zachycuje do přehledu o peněžních tocích záporně,
- vyloučení nákladů se zachycuje do přehledu o peněžních tocích kladně. [11]

Z výše uvedených zásad lze tvrdit, že změna aktiv vede k opačné změně finančních prostředků a změna pasiv ke změně finančních prostředků ve stejném směru. V této situaci je zakázáno vykazovat jednotlivé příjmy a výdaje běžné oblasti hospodaření a dílčí salda. Ve výkazu jsou místo toho zobrazeny přehledným způsobem rozdíly mezi ziskem a C-F. Za této situace nelze z výkazu identifikovat příjmy a výdaje, místo nich se používají termíny zdroje a užití finančních prostředků. Změny o úpravách C-F vydává ministerstvo financí. V rámci zkvalitnění přínosů výkazu C-F, byl vydán návod na jeho sestavení, který upravuje mezinárodní účetní standard č. 7, který poskytuje informace z výkazu C-F:

- podrobnější informace o změnách ve finanční struktuře podniku, likviditě a solventnosti, zdůraznění výše a časové rozvržení peněžních toků v daném období,
- schopnost posuzování podniku vytvářet peníze a jejich ekvivalenty,
- možnost stanovení současné a budoucí hodnoty peněžních toků, případně porovnání s jinými podniky,
- umožnění extrapolace vývoje peněžních toků na základě minulého vývoje,
- umožnění porovnání odhadů vývoje peněžních toků se skutečným vývojem. [11]

2.3.7 Free Cash Flow

Free Cash Flow, nebo-li volné peněžní toky, jsou součástí výkazu Cash Flow. Úkolem výkazu peněžních toků je ukázat dodatečné informace týkající se finanční situace reportované jednotky v samostatném formátu, který by jinak nemohl být získaný, nebo alespoň ne přímo, z rozvahy a výkazu zisku a ztráty. Zejména změna prostředků (tvorba nebo spotřeba) může být poté snadněji identifikována. Cílová částka je likvidita. Změna likvidity v určité lhůtě je zobrazena jako odliv, nebo příliv finančních prostředků. Tato změna je počítána z rozvahy a výkazu zisku a ztráty po odstranění non C-F položek. Výchozím bodem je zisk před zdaněním. Získané informace z použití této metody jsou interně využívány pro

plánování, řízení a ovládání těchto likvidních prostředků v konečném důsledku tak, aby byla zaručena schopnost plnit své finanční závazky.

Změna likvidity je rozdělena do tří kategorií:

- peněžní vstupy / odtok z provozní činnosti,
- peněžní vstupy / odtok z investiční činnosti,
- peněžní vstupy / odtok z finanční činnosti. [3]

Rozdělení peněžních vstupů a odlivů mezi provozní činnost, činnost v oblasti financování a investování zvyšuje vypovídající schopnost výkazu peněžních toků a je v souladu s mezinárodní praxí. Peněžní vstupy a odlivy z provozní činnosti jsou důležitým ukazatelem schopnosti účetní jednotky poskytovat potřebnou likviditu k podnikatelské činnosti a je sama o sobě měřítkem reportingu jednotky pro udržení vnitřního financování. Peněžní vstupy a odtoky z provozní činnosti jsou vypočteny dle IFRS tím, že se odstraní nepeněžní položky ze zisku před zdaněním.

Peněžní vstupy a odtoky z provozní činnosti zahrnují následující položky:

- zisk po zdanění,
- ± odpisy / zhodnocení dlouhodobého majetku,
- ± ostatní nepeněžní příjmy,
- ± změna obchodních pohledávek (netto),
- ± změna zásob (netto),
- ± změna aktiv a nákladů příštích období,
- ± změna na obchodních účtech,
- ± změna přijatých záloh,
- ± změna časově rozlišitelných výdajů a ostatních závazků,
- ± změna důchodových závazků.

Peněžní vstupy a odtoky z investiční činnosti zahrnují investiční výdaje do hmotného a nehmotného majetku, jakožto i finanční investice a výnosy jsou tvořeny prodejem aktiv. Prodeje aktiv jsou definovány jako zbavení se majetku, a proto jsou přiřazeny k oblasti investiční činnosti. Peněžní vstupy a odtoky z provozní a investiční činnosti jsou interně spojeny do Free Cash Flow. [3]

2.3.8 Zaměstnanci (Employees – MR)

Za zaměstnance se považuje všechna pracovní síla na plný, nebo částečný úvazek, s výjimkou studentů, učňů a stážistů, s nimiž existuje aktivní smlouva v době reportingu, který je obvykle poslední den v měsíci. Započítávání nejsou:

- pracovníci s neaktivní smlouvou tři měsíce a delší,
- pracovníci na rodičovské dovolené,
- pracovníci na školení a dalšího vzdělávání déle než tři měsíce,
- pracovníci na domácí péči o rodinné příslušníky déle než tři měsíce,
- zaměstnanci z agentur zprostředkovávajících dočasné zaměstnání (dočasný pracovník).

Pro další výpočty kalkulací zaměstnanců je se zaměstnanci počítáno následovně:

- zaměstnanci na plný úvazek jako 1,0 za každého,
- zaměstnanci na částečný pracovní úvazek jako podíl na základě jejich sjednané pracovní doby ve srovnání s pravidelnou pracovní dobou.

Pro všechny země platí místní předpisy o pravidelné pracovní době. Přesčasy, dovolené, nemoci nemají vliv na výpočet zaměstnanců. Se zaměstnanci s individuálními smlouvami, které uvádí delší pracovní dobu než je běžná pracovní doba v místě výkonu jejich práce, je počítáno jako se zaměstnanci na plný úvazek. [3]

Průměrný stav zaměstnanců (MR Ø)

Klíčovým ukazatelem u výpočtů v této skupině je ukazatel průměrného stavu zaměstnanců, který je stanoven na základě výpočtu aritmetickým průměrem všech zaměstnanců. Je sestavován ke konci každého měsíce a také ke konci běžného kalendářního roku. Vzhledem k tomu, že dělení na osoby zaměstnané a pracovníky je německá specialita, která neexistuje v této definici v jiných zemích, je potřeba reportované údaje upravit co nejlépe k německé definici. Pokud existuje více než jedno místo v jiných zemích, jsou odpovědné osoby pověřeny zvýšenou komunikací, aby se předešlo nesrovnalostem v rámci vykazování stavu zaměstnanců. Jako základní pravidlo pro zpracování smluv platí, že smlouvy jsou vystavovány s účinností od prvního dne v měsíci a koncem k poslednímu dni jiného měsíce. Tam, kde je uplatněno toto pravidlo, se tyto smlouvy mohou použít pro výpočet. V zemích, ve kterých se vyskytují výkyvy v pravidelných intervalech, musí být výše průměrných zaměstnanců vypočtena na poměrném základu. [3]

Personální náklady (Personal Cost - PC)

Personální náklady jsou definovány jako celková odměna v penězích nebo naturáliích, kterou zaměstnavatel platí zaměstnanci za práci vykonanou během sledovaného období. Osobní náklady také zahrnují daně a příspěvky na sociální zabezpečení zaměstnanců, rovněž i zaměstnavatelů povinných a dobrovolných příspěvků na sociální zabezpečení. Personální náklady vypočteme vydělením průměrným stavem zaměstnanců. [25]

Ukazatel přidané hodnoty (Value added)

Přidaná hodnota je příspěvek, který vykazuje účetní jednotka v ekonomice. Přidaná dosažená hodnota je stanovena, jako zbývající část hodnoty zboží dané ven, jako hrubý výrobní výstup a hodnoty zboží, přicházejícího do společnosti mimo výrobu vykazující jednotky s přihlédnutím ke změnám v inventurách. Přidaná hodnota se vypočítá následovně:

$$\text{Přidaná hodnota} = \text{Čisté tržby} \pm \text{alokace nákladů (interní prodeje)} - \text{přímé náklady materiálu} - \text{zboží} \pm \text{změna inventury (práce v procesu / hotové výrobky)} \quad (2.20)$$

Přidaná hodnota na 1 € personálních nákladů je založena na cenách v nominálních hodnotách.

Ukazatel produktivity personálních nákladů

Ukazatel představuje produktivitu mzdových nákladů. Tento údaj ukazuje především vnitřní vývoj produktivity, z tohoto důvodu je přidaná hodnota brána jako výstup. Obsah personálních nákladů je uveden v kapitole 3.8.2. Výsledek zobrazuje změnu oproti předcházejícímu roku v procentech. Výpočet je založen na reálných číslech, kdy je přepočtena změna ceny. Vzorec pro výpočet ukazatele produktivity personálních nákladů:

$$PPC = \frac{VA_t}{PC_t} / \frac{VA_{t-1}}{PC_{t-1}} - 1 \quad (2.21)$$

Vysvětlivky:

PPC	Ukazatel produktivity personálních nákladů (Productivity Personnel Costs)
VA	Přidaná hodnota (Value Added)
PC	Personální náklady (Personnel Costs)
t	Současné období
t-1	Minulé období

2.3.9 Ukazatele nákladů

V účetnictví je cena definována jako množství peněz v hotovosti, nebo peněžní ekvivalent, kterého se musíme vzdát pro nabytí určitého aktiva. Pořizovací cena zahrnuje veškeré náklady nezbytné k získání aktiva připraveného k jeho použití. [14]

Materiální náklady (Material costs - MC)

Náklady materiálu představují množství peněz, které podnik investoval do výroby produktu. Zahrnují všechny vstupy materiálové povahy do výrobních procesů podniku, jsou také označovány jako spotřebované nákupy.

Kapitálové náklady (Capital costs - CC)

Kapitálové výdaje jsou finanční prostředky, které společnost využívá k získání, nebo vylepšení svých fyzických aktiv, které mají ve vlastnictví, průmyslových objektů a zařízení. Jsou často využívány k realizaci nových investičních projektů. Díky tomu typu výdajů může společnost udržet nebo zvýšit rozsah svých operací. Tyto výdaje mohou

zahrnovat vše od opravy střechy na budově, k nákupu nového vybavení, až po vybudování zcela nové továrny. [20]

Ostatní náklady (Other costs - OC)

Jedná se o náklady, které nejsou za normálních okolností přiřazeny do skupiny materiálních, personálních nebo kapitálových nákladů. Mezi ostatní náklady řadíme údržbu, IT-náklady, energetiku, dopravu, pomocný materiál, cestovní náklady, datovou komunikaci, kancelářské potřeby, reklamu, provize, změnu zásob, čištění, odstraňování odpadu, ostatní zboží a služby. Ostatní náklady jsou vypočteny následovně:

$$\text{Ostatní náklady} = \text{čisté tržby} - MC - PC - CC - EBIT \quad (2.22)$$

Celkové náklady (Total costs - TC)

Celkové náklady jsou souhrnem všech vzniklých nákladů ve společnosti, vypočítají se následovně:

$$\text{Celkové náklady} = MC + PC + CC + OC \quad (2.23)$$

Režijní náklady (Overhead costs – OvC)

Za režijní náklady považujeme ty náklady, které nemůžeme jednoznačně přiřadit kalkulační jednotci. Režijní náklady můžeme dělit z pohledu příčiny vzniku nákladů na náklady výrobní režie a náklady správní režie.

Náklady výrobní režie (Manufacturing overhead)

Náklady výrobní režie jsou také označovány jako tovární režijní náklady, tovární zátěž, nebo podpůrné výrobní náklady. Týkají se nepřímých nákladů spojených se vznikem aktiva. Spolu s náklady přímého materiálu a přímých osobních nákladů jsou přiřazeny ke každé vyrobené jednotce aktiva. Jsou vykazovány v souladu s obecně uznávanými účetními zásadami. Do nákladů výrobní režie se zahrnují například spotřeba elektrické energie využívané k provozu podnikového zařízení, odpisy na firemní zařízení a budovy a mzdy výrobních pracovníků, kromě přímých osobních nákladů. Způsob přiřazení nákladů výrobní režie k produktům má vliv na měření rentability jednotlivého produktu. [1]

Náklady správní režie (Nonmanufacturing cost)

Náklady správní režie představují náklady, které se vyskytují mimo skutečný proces výroby. V účetnictví a finanční terminologii nevýrobní náklady zahrnují prodejní, režijní, správní a úrokové náklady. Účetní zásady nepovažují tyto náklady za náklady produktů, které jsou přiřazeny do nákladů na prodané zboží, a místo toho je označují za nevýrobní náklady jako výdaje ve výkazu zisku a ztráty v okamžiku jejich vzniku. Nevýrobní náklady zahrnují činnosti spojené s prodejem a všeobecných administrativních funkcí jako například lze uvést kompenzaci nevýrobních pracovníků, nájemné, světlo, teplo a majetkové daně,

náklady na údržbu. Ačkoli nevýrobní náklady nejsou přímo přiřazeny k produktům pro účely vykazování zásob a nákladů na prodané zboží v účetní závěrce společnosti, měly by být vždy považovány za součást celkových nákladů na poskytnutí konkrétního produktu zákazníkovi. Aby byl výrobek ziskový, musí být jeho prodejní cena vyšší než součet nákladů na výrobek (přímý materiál, přímá práce a výrobní režie) plus náklady výrobní a správní režie. [15]

Ukazatel produktivity materiálových nákladů

Produktivita materiálových nákladů představuje část celkových nákladů na produktivitu a je zobrazena jako změna oproti předcházejícímu roku v procentech. Pro výpočet ukazatele jsou čisté tržby upraveny o změny cen a inventur. Ukazatel produktivity materiálových nákladů vypočteme následovně:

$$PMC = \{[(NS_t \pm ICH_t) / MC_t] / [(NS_{t-1} \pm ICH_{t-1}) / MC_{t-1}]\} - 1 [v \ %] \quad (2.24)$$

Vysvětlivky:

PMC	Ukazatel produktivity materiálových nákladů (Productivity Material Costs)
NS	Čisté tržby (Net sales)
ICH	Inventurní změna (Inventory Change)
MC	Materiální náklady (Material Cost)
t	Současné období
t-1	Minulé období

2.3.10 Ukazatel ekonomické přidané hodnoty (Economic Value Added – EVA)

V ekonomické teorii i praxi podniků v zemích s vyspělou tržní ekonomikou se v posledních letech stále více prosazuje pojem ekonomická přidaná hodnota. Za autory této metody se považují Američané Stewart a Stern, kteří metodu podrobně zpracovali. [7]

Ekonomická přidaná hodnota je veličinou, kterou lze využívat jako nástroj finanční analýzy, řízení podniku a jeho oceňování. Jedná se o ukazatel výkonosti nahrazující ukazatele, které se doposud pro tento účel běžně používaly, z důvodu překonání jejich nedostatků. Mezi takové klasické ukazatele pro měření výkonosti podniku řadíme různé ukazatele rentability, jako jsou například ROE, ROA a ROS založené na účetním výsledku hospodaření, trpící nedostatky jako jsou:

- Možnost výrazného ovlivňování výše vykázaného zisku legálními postupy.
- Nezohlednění časové hodnoty peněz a rizika investorů. [11]

Zavedení ukazatele ekonomické přidané hodnoty bylo zapříčiněno potřebou najít ekonomický ukazatel s co nejužší vazbou na hodnotu akcií, umožnění využití co nejvíce informací a údajů poskytovaných účetnictvím a možnosti hodnocení výkonnosti a ocenění podniků. Základním principem ukazatele ekonomické přidané hodnoty je měření ekonomického zisku, kterého podnik přitom dosahuje jen tehdy, pokud jsou uhrazené nejen

běžné náklady, ale i náklady kapitálu, na rozdíl od účetního zisku včetně nákladů na vlastní kapitál. Jestliže tedy podnik vykazuje kladný účetní zisk, který je snížen o placené úroky jako náklady na cizí kapitál, vykazuje i zisk ekonomický v případě, že účetní zisk je vyšší než náklady na vložený vlastní kapitál. Lze konstatovat, že pokud podnik sice dosáhne kladného účetního zisku, ale tento zisk není natolik vysoký, aby kompenzoval všechna rizika vlastníků, pak vlastníci nedosahují ekonomického zisku, ale naopak ztráty. [11]

V dnešní době, kdy se nejedná pouze o teoretickou záležitost, rozvoj kapitálových trhů a koncepce svobodného podnikání vytvořily prostor pro řízení podniků založených na maximalizaci akcionářské hodnoty, tak vznikly podmínky pro praktické uplatnění této metody. Maximalizace akcionářské hodnoty říká, že vedení podniku musí usilovat o co největší přínos pro akcionáře, jak v podobě dividend, tak i formou zisků plynoucích z růstu cen akcií. Tato situace vyvolává praktickou potřebu ukazatelů, které je možné průběžně sledovat a přitom jsou propojené s děním na kapitálových trzích. Ukazatel EVA tedy vznikl jako reakce na tento požadavek. Hlavní okruhy využití ukazatele EVA jsou:

- nástroj finanční analýzy,
- nástroj řízení podniku a motivování pracovníků,
- nástroj ocenění podniku. [4]

Ukazatel EVA lze využít jako nástroj pro motivování a hodnocení pracovníků, a tím zajistit maximalizaci tržní hodnoty podniku.

Mezi základní metody pro výpočet EVA řadíme:

- EVA Entity,
- EVA Equity,
- EVA APV.

Metoda EVA APV je nejméně používanou metodou, založenou na stanovení diskontní míry na úroveň na úroveň vlastního kapitálu, při nulovém zadlužení podniku. [4]

U každé z výše uvedených variant platí, ekonomickou přidanou hodnotu podnik vytvořil pouze, pokud $EVA > 0$. Jestliže je ukazatel $EVA < 0$, tak podnik nevytvořil ekonomickou přidanou hodnotu. [4]

Výpočet ukazatele EVA

Ukazatel EVA představuje čistý výnos z provozní činnosti podniku snížený o náklady vlastního i cizího kapitálu. Nejčastější vyjádření ukazatele je na bázi provozního zisku, který můžeme vyjádřit následovně:

$$EVA = NOPAT - C \cdot WACC \quad (2.25)$$

Vysvětlivky:

EVA	Ekonomická přidaná hodnota (Economic Value Added)
NOPAT	Čistý provozní zisk po zdanění
C	Celkový kapitál
WACC	Průměrné vážené náklady kapitálu

Kapitál je zde chápán jako vázaná hodnota v aktivech nutných k dosažení operačního zisku.

Konkrétní výpočet ekonomické přidané hodnoty za určitý rok je možno provést dvěma možnými způsoby, které poskytují stejný výsledek:

- pomocí nákladů na kapitál (Capital Charge),

$$EVA_t = NOPAT_t - NOA_{t-1} \cdot WACC_t \quad (2.26)$$

- pomocí hodnotového rozpětí (Value Spread).

$$EVA_t = \left(\frac{NOPAT_t}{NOA_{t-1}} - WACC_t \right) \cdot NOA_{t-1} \quad (2.27)$$

Při výpočtech získáme ukazatel operační rentability (NOPAT / NOA) a hodnotového rozpětí jako rozdíl mezi operační rentabilitou a náklady kapitálu, zde se jedná o vyjádření ekonomické přidané hodnoty v procentech. [4]

Čistý operativní zisk po zdanění (Net Operating Profit After Taxes – NOPAT)

Jedná se o zisk, který je vázán pouze na operativní činnost podniku. Výpočet NOPAT musí být mimoúčetně upraven o řadu korekcí, kde se vyloučí veškeré placené úroky, platby za nájemné, náklady na opravy a udržování, cestovné, náklady na reprezentaci, náklady na pořízení drobného dlouhodobého majetku, náklady na restrukturalizaci, odměny členům orgánu společnosti, tržby z prodeje DHM a DNM a jejich zůstatková cena, dále, vyloučení mimořádných nákladů a výnosů.

Čisté operativní aktiva (Net Operating Assets – NOA)

Jde o vymezení čistých operativních aktiv, kdy vycházíme z rozvahy. Při jejich vymezení odstraníme neoperativní aktiva, aktivujeme položky, které vykázány nejsou, a vyloučíme neúročený cizí kapitál.

Průměrné vážené náklady kapitálu (weighted average cost of capital – WACC)

Průměrné vážené náklady kapitálu obsahují cizí a vlastní kapitál. Zobrazují, jakou průměrnou cenu podnik zaplatí za využívání svých zdrojů. Je zde zohledněna kapitálová struktura, struktura cizích zdrojů, tržních rizik, daní a bezrizikového výnosu. Průměrné vážené náklady kapitálu lze zapsat následovně: [4]

$$WACC = r_d (1-t) D/C + r_e E/C,$$

Vysvětlivky:

WACC	průměrné vážené náklady kapitálu
rd	náklady na cizí kapitál
re	náklady vlastního kapitálu
t	daňová sazba
D	cizí kapitál
C	celkový kapitál
E	vlastní kapitál

2.3.11 Relativní ukazatele EVA

Je žádoucí, aby výsledná EVA byla kladná, nebo alespoň rovna nule. Čím vyšší je výsledná hodnota ukazatele EVA, tím větší je vytvářená hodnota pro vlastníky podnikem. EVA je ukazatelem absolutním, je tedy ovlivňována velikostí podniku, proto byl klasický ukazatel EVA upraven tak, aby bylo možné jeho využití pro srovnávání mezi podniky, zde se již jedná o ukazatele relativní.

Ukazatel hodnotového rozpětí (Value Spread)

Hodnotové rozpětí je rozhodnou veličinou k měření výnosnosti kapitálu upraveného o riziko. Použitím tohoto ukazatele lze srovnávat podniky s rozdílnou velikostí, kapitálovou vybaveností, strukturou a rizikovostí. U podniků náročnějších na využívání lidské práce a podniků s intenzivním nasazením kapitálu může vzniknout problém z důvodu nezobrazení klíčové složky v NOA a tím následného snížení nákladů na kapitál. Z tohoto důvodu specialisté z London Business School navrhli úpravu, která by měla pomoci vyřešit tento problém. Vzorec pro výpočet ukazatele EVA v hodnotovém rozpětí: [4]

$$\text{Hodnotové rozpětí} = r - WACC \quad (2.28)$$

Relativní EVA dle London Business School

Využití relativního ukazatele EVA umožňuje srovnávat podniky s různou pracovní a kapitálovou intenzitou, ovšem za jiného obsahu než hodnotové rozpětí. Relativní EVA ukazuje podíl hodnoty pro akcionáře na tvorbě hodnoty podniku. Výpočet podle London Business School: [4]

$$\text{Relativní EVA} = EVA / (\text{osobní náklady} + WACC \cdot NOA) \quad (2.29)$$

EVA – ROS

Jedná se o relativní ukazatel, kde se EVA vztahuje k dosaženému obratu. Jako výhodu, oproti normálnímu ukazateli rentability tržeb, můžeme shledat v tom, že vycházíme z provozního výsledku hospodaření (NOPAT), a tím získáme provozní ziskovou marži, která má lepší vypovídací schopnost, než klasická rentabilita obratu. Výpočet ukazatele EVA – ROS: [4]

$$EVA - ROS = EVA / \text{obrat} \quad (2.30)$$

3 Aplikace klíčových ukazatelů ve vybrané obchodní společnosti

Pro svoji praktickou část si autor textu vybral společnost s ručením omezeným sídlící v Šumperku. Tato část diplomové práce je zaměřena na aplikaci klíčových ukazatelů ve vybrané obchodní společnosti.

3.1 Představení společnosti

Šumperská společnost, která vznikla 12.7.1999, se zabývá výrobou magnetických měkkých feritových jader. Jedná se o dceřinou společnost, kdy mateřská společnost sídlí v Mnichově, ve Spolkové republice Německo, a vlastní 100 % jejího základního kapitálu. Je zároveň součástí konsolidačního celku japonské mateřské společnosti, s níž nemá uzavřenou ovládací smlouvu o rozdělení zisku.

V roce 2008 započala fúze japonské společnosti s německým koncernem a 1. 10. 2009 vznikla nová nadnárodní společnost se sídlem v Tokiu. Tímto se stala také šumperská společnost její součástí. Všechny společnosti původního koncernu, včetně dceřiné společnosti se sídlem v Šumperku, byly nuceny přejít na účetní období hospodářského roku počínající dubnem a končící březnem následujícího roku, jak bylo zavedeno ve společnosti nového vlastníka. Společnost je silně exportně orientovaná s aktivitami na globálním celosvětovém trhu. [3]

Hospodářský rok 2014/2015 byl z pohledu šumperské společnosti úspěšný, kdy navazuje na pozitivní výsledky z předešlého roku. Pozitivním rysem tohoto období byla stabilita a mírný nárůst v oblasti příjmu zakázek. Organizační struktura prodělala jednu výraznější změnu, kdy samostatné prodejní oddělení s pracovištěm v Praze, které má 6 zaměstnanců bylo vyčleněno ze struktury společnosti s tím, že byla založena nová společnost s pracovištěm v Praze a sídlem v Šumperku. Tato organizační změna nemá žádný dopad na fungování společnosti. Společnost je tvořena dvěma rovnocennými divizemi - divizí výroby feritových jader a divizí výroby pozistorů.

V hospodářském roce 2014/2015 bylo dokončeno několik významných investic do modernizace stávajících klíčových technologií společnosti, což v dlouhodobém horizontu pozitivně ovlivní konkurenční postavení šumperského závodu na trhu. V tomto hospodářském roce pokračovalo úsilí o posílení vlastního výzkumu a vývoje v laboratořích pro feritová jádra a pro vysokonapěťové pozistory. V období pokračovalo personální posilování vývojových oddělení na základě snahy společnosti k přístupu k novým zakázkám dle požadavků zákazníků v Evropě a regionu severoamerické dohody o volném obchodu (NAFTA). Dále se

společnost zaměřila na optimalizaci výrobních nákladů s mimořádným důrazem na efektivitu zejména nákladů fixních včetně optimalizace všech nevýrobních oddělení.

Nedílnou součástí úspěšného fungování společnosti zůstává dříve přijatá strategie orientovaná na vyváženost produktového spektra vyráběného v závodě v Šumperku společně s maximálním zaměřením na vysokou kvalitu výrobků s důrazem na vývoj nových perspektivních výrobků a materiálů. K podnikové strategii patří ochrana životního prostředí. Společnost je držitelem certifikátu nejvyšší normy ISO/TS 16949, čímž je zařazená k certifikovaným firmám nejvyšší kvality, dodávajícím díly velkým zákazníkům z automobilového průmyslu. [3]

Systém reportingu

Systém reportingu společnosti udává povinnost reportování dat dceřiných společností směrem ke společnosti mateřské. V České republice je dceřiná společnost dělena na dvě různé divize, kdy má každá jiné zaměření. První divizí v Šumperku, odkud byly poskytnuty podklady pro tuto diplomovou práci, je divize Power and Protection Devices. Druhá divize nese název Magnetics. Každá z výše zmiňovaných divizí má své vlastní controllingové oddělení, které je zodpovědné za reportování informací mateřské společnosti. V každém takovém controllingovém oddělení je zvláštní tým 5-7 zaměstnanců, který je za procesy reportingu za vlastní divizi odpovědný. Systém reportingu je založen na měsíční bázi, jakmile skončí účtování faktur, což je 3. den následujícího měsíce, tak se uzavře účtování a poté začne proces reportingu. Například konec měsíce března je reportován začátkem dubna – třetí pracovní den v dubnu se ukončí účtování předešlého měsíce a začne reporting do osmého pracovního dne měsíce dubna. V rámci výše zmíněného systému reportování jsou za oblast divizí reportovány čisté tržby, oblast příjmů, investic, zaměstnanců a oblast klíčových ukazatelů, kam spadají ukazatele produktivity zaměstnanců, Free C-F, EVA a analýza hrubé marže. Vyjma těchto požadavků na reportovaná data, dále mateřská společnost vyžaduje reportování dalších ukazatelů, jako jsou ukazatele aktivity, likvidity a rentability na roční bázi, v tomto případě se jedná o období hospodářského roku za obě dvě divize v České republice souhrnně.

Zaměstnanci

V personální oblasti se hospodářský rok 2014/2015 vzhledem k mírnému růstu poptávky vyznačoval také narůstající potřebou zaměstnanců. Společnost zaměstnávala k 31. 3. 2015 1 009 pracovníků, z toho 790 kmenových a 219 agenturních. Jednou z priorit společnosti je zvyšování kvality práce v personální oblasti. Důraz je kladen na prohlubování odbornosti zaměstnanců, což výrazně ovlivňuje produktivitu práce a kvalitu výrobků. [3]

Vývoj a výzkum

Vývoj a výzkum patří k jednoznačným prioritám společnosti, kde i ve střednědobých plánech je této oblasti věnována zvýšená pozornost. V oblasti feritů je kladen mimořádný důraz na vývoj nových materiálů, v oblasti pozistorů je vývoj zaměřen zejména na vysokonapěťové pozistory. Zaměření na posílení vývoje potvrzuje vzrůstající počet požadavků na nové materiály a výrobky se zastoupením rostoucího počtu nových výrobků v portfoliu přijímaných zakázek. Na základě poptávky bylo portfolio rozšířeno o 125 feritových jader, 18 výrobků z oblasti příslušenství a 21 pozistorů. [3]

Výsledek hospodaření

Hospodářský rok 2014/2015 byl z hlediska hospodářského výsledku výrazně úspěšným. Celý hospodářský rok se vyznačoval stabilním růstem poptávky, což korespondovalo s celosvětovým vývojem. Poslední kvartál roku vykazoval výraznější nárůst, lze tedy předpokládat, že i v příštím hospodářském roce 2015/2016 bude pokračovat pozitivní vývoj zakázek s optimistickou tendencí růstu. V plánu společnosti pro další období je počítáno s mírným růstem v oblasti prodeje a dosažení obdobného výsledku jako v hospodářském roce 2014/2015.

3.2 Tržby

Výkaz zisku a ztráty celkové tržby nedefinuje, ale ve třech případech s nimi počítá, jako s tržbami z výnosů. Jedná se o řádek I. tržby za prodej zboží, řádek III. tržby z prodeje dlouhodobého majetku (DM) a materiálu (Mat.) a řádek VI. tržby z prodeje cenných papírů (CP) a podílů. Jestliže chceme definovat pojem celkové tržby (dále T), tak z průniku obou výkladů vezmeme, že celkové tržby jsou souhrnem tržeb za prodej zboží, služeb a majetku firmy. Z toho vyplývá, že: [16]

$$T = T \text{ za prodej zboží} + \text{výkony} + T \text{ z DM a Mat.} + T \text{ z CP a podílů.} \quad (3.1)$$

Tab. 3.1 Tržby (v tis. Kč)

	Hospodářský rok		
Položka	2012 / 2013	2013 / 2014	2014 / 2015
Tržby za prodané výrobky	452 722	507 090	563 457
Výkony	878 122	934 804	1 041 915
Tržby z prodeje DM a materiálu	4 544	11 284	1 170
Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	0	0	0
Celkové tržby	1 335 388	1 453 178	1 606 542

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.1 ukazuje vývoj tržeb za prodané výrobky, celkové výkony, tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu, tržby z prodeje cenných papírů a podílů a celkové tržby společnosti v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

Z tabulky je patrné, že tržby vykazují rostoucí trend. V hospodářském roce 2013/2014 celkové tržby vzrostly oproti předcházejícímu hospodářskému roku o 8,8 %, kdy přišlo ke zvýšení všech položek ovlivňující celkové tržby, vyjma tržeb z prodeje cenných papírů a podílů, se kterými společnost neobchoduje. V následujícím období tržby zaznamenaly nárůst o 10,6 %, toto meziroční zvýšení především ovlivnil nárůst tržeb za prodané výrobky a výkony. Do dalších období se předpokládá stejný trend vývoje celkových tržeb podložených na záměru hledání nových obchodních partnerů na trhu NAFTA.

3.3 Analýza osobních nákladů

Společnost v rámci optimalizace struktury pracovníků využívá jak svých kmenových zaměstnanců, tak služeb personálních agentur. Zaměstnanci přes personální agenturu bývají využíváni zejména v oblasti úklidu a ostrahy.

Tab. 3.2 Osobní náklady (v tis. Kč)

Položka	Rok		
	2013	2014	2015
Průměrný počet zaměstnanců	808	789	798
Mzdy	235 835	241 345	252 921
Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	77 214	80 708	83 816
Sociální náklady	8 351	8 302	8 017
Osobní náklady celkem	321 400	330 355	344 754

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů výročních zpráv hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.2 zobrazuje průměrný počet zaměstnanců v období 2013 až 2015 pojící se k nim mzdy, náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, sociální náklady a celkové osobní náklady.

Po hospodářském roku 2013/2014, který se vyznačoval stabilitou v personální oblasti, v souladu s oblastí zakázek a výroby, kdy se počet kmenových zaměstnanců oproti předcházejícímu období téměř nezměnil, přišel hospodářský rok 2014/2015, kde bylo vzhledem k postupnému růstu poptávky potřeba mírného posílení i v oblasti personální. Mírný nárůst agenturních pracovníků odráží situaci v naplněnosti výroby. Pro příští období je

počet pracovníků předpokládán při mírném nárůstu výroby a vylepšením v oblasti produktivity na stálé úrovni.

Ve sledovaném období 2013 – 2015 jsou mzdy rostoucí, kdy i přes mírný pokles zaměstnanců v roce 2014 byly mzdové náklady navýšeny o 2,3 % (tj. 5 510 tis. Kč.). V roce 2015 mzdy rostly o 4,8 % (tj. 11 576 tis. Kč.). Náklady na sociální zabezpečení, zdravotní pojištění i další sociální náklady kopírují vývojový trend mezd. V následujícím období se předpokládá stabilita osobních nákladů.

3.4 Výsledek hospodaření

Výsledek hospodaření představuje pro vlastníky společnosti jeden z nejdůležitějších ukazatelů, které jsou při podnikatelské činnosti sledovány a následně vyhodnocovány s plány. Výsledek hospodaření je upraven dle sbírky zákonů:

- zákon č. 563/1991Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů,
- vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví,
- České účetní standardy,
- zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech.

Výsledek hospodaření je určitým ziskovým nebo ztrátovým výsledkem konkrétního hospodaření účetní jednotky. K jeho vzniku se předpokládá aktivita účetní jednotky. Jedná se o důležitý kvalitativní ukazatel umožňující posoudit hospodaření účetní jednotky. Hospodářský výsledek je účetní jednotkou zjišťován obvykle na konci i v průběhu účetního období. Pokud je sledován v průběhu účetního období, tak bývá posuzován s plánem na měsíční, nebo čtvrtletní bázi k plánu, který byl nastaven na konci účetního období. V rámci sestavování výsledku hospodaření je nutné, aby účetní jednotka sestavila účetní závěrku, která podává informace nejen o zisku nebo ztrátě, ale také o ostatních výsledných ukazatelích výkonnosti. Hospodářský výsledek je součástí rozvahy, kde se jedná o pasiva účetní jednotky a výkazu zisku a ztráty. [13]

Kategorie výsledku hospodaření

Provozní výsledek hospodaření (VH) udává, kolik účetní jednotka vydělala běžnou podnikatelskou činností. Jsou zde vyloučeny operace na finančních trzích. Výpočet provozního VH:

Provozní VH = (výnosy na účtech 60x až 65x a 697) – (náklady na účtech 50x až 55x a 597)

Finanční výsledek hospodaření říká, kolik účetní jednotka vydělala v rámci finanční činnosti. Výpočet finančního VH:

Finanční VH = (výnosy na účtech 66x až 67x a 698) – (náklady na účtech 56x až 57x a 598)

Výsledek hospodaření za běžnou činnost je součet provozního a finančního VH snížený o daň z příjmů z běžné činnosti.

Mimořádný výsledek hospodaření vykazuje nahodilé výnosy a náklady účetní jednotky během účetního období. [19] Položka mimořádného výsledku hospodaření je pro rok 2016 zrušena a je součástí provozního, či finančního VH.

3.4.1 Analýza výsledku hospodaření

Společnost vykazovala v období 2012/2013 až 2014/2015 následující výsledky hospodaření, dále v tabulce č. 3.3.

Tab. 3.3 Výsledky hospodaření (v tis. Kč.)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Provozní VH	89 751	99 594	174 267
Finanční VH	-5 507	2 452	4 874
VH před zdaněním	84 244	102 046	179 141
VH za běžnou činnost	69 017	84 355	147 299

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů výročních zpráv hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.3 ukazuje vývoj provozního VH, finančního VH, VH před zdaněním a VH za běžnou činnost v období hospodářského roku od 2012/2013 do 2014/2015.

Výsledek hospodaření účetního období 2013/2014 vzrostl oproti předcházejícímu hospodářskému roku o 22 % (tj. o 15 338 tis. Kč.). Tento růst byl ovlivněn mírně rostoucím příjmem zakázek a naplněním výrobních kapacit během celého hospodářského roku. Dalším pozitivním faktorem bylo oslabení kurzu české koruny a v neposlední řadě projev úsporných opatření z předminulého období.

Výsledek hospodaření účetního období 2014/2015 vzrostl oproti předcházejícímu hospodářskému roku o 75 % (tj. o 62 944 tis. Kč.), Tento růst byl ovlivněn rostoucím příjmem zakázek a rostoucím naplněním výrobních kapacit během celého hospodářského roku. Dalším pozitivem je odrazení úsporných opatření v oblasti spotřeby energií a kladné působení vyrovnaného kurzu české koruny, která po oslabení v předcházejícím roce zůstala na stabilní

úrovni. V tomto období se podařilo významně překonat plánované hodnoty i výsledky předešlého roku.

Společnost odvedla na daních ve sledovaném období 15 227 tis. Kč pro hospodářský rok 2012/2013, 17 691 tis. Kč pro hospodářský rok 2013/2014 a 31 842 tis. Kč pro hospodářský rok 2014/2015.

3.5 Vývoj obratu a zakázek

Přes stabilní vývoj zakázek v hospodářském roce 2013/2014 a nedosažení absolutní úrovně přijatých zakázek z předešlých let lze hospodářské období 2013/2015 hodnotit pozitivně. Vývoj zakázek v tomto období odrážel situaci na celosvětovém trhu, kdy po několika minulých letech nerovnováhy došlo ke stabilizaci a zrovnoměnění poptávky. Pozitivní trend stabilizace započal již několik období zpětně a umožňuje společnosti přizpůsobit své kapacity momentální poptávce díky provedeným opatřením v oblasti výrobních kapacit a optimalizaci procesů, kdy je společnost schopna dosáhnout vyšších cílů než plánovaných. V celkové struktuře přijatých zakázek posilují na významu zakázky z automobilového průmyslu, což se významně projevuje nárůstem nových projektů.

Tab. 3.4 Obrat a zakázky (v mil. Kč.)

	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Hodnota zakázek	659	791	893
Obrat	1 333	1 453	1 612

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů výročních zpráv hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.4. zobrazuje vývoj hodnoty zakázek a obratu v hospodářském období 2012/2013 - 2014/2015

Celková hodnota zakázek za hospodářský rok 2013/2014 dosáhla hodnoty 791 mil. Kč, tj. růst o 20 % oproti předcházejícímu roku. Obrat v tomto období dosáhl 1 453 mil. Kč, tj. růst o 9 %. V následujícím hospodářském roce 2014/2015 vzrostla absolutní úroveň přijatých zakázek o 13 % minulého roku. Obrat v tomto období dosáhl výše 1 612 mil. Kč, tj. růst o 11 %. Do dalších období společnost předpokládá mírný růst obratu a zakázek na úrovni 3 %.

3.6 Analýza majetku společnosti

V této kapitole se autor textu zaměřil na položky týkající se dlouhodobého majetku, finančního majetku, zásob a leasingu společnosti.

3.6.1 Dlouhodobý nehmotný majetek (DNM)

Dlouhodobý nehmotný majetek je oceňován v pořizovacích cenách obsahujících cenu pořízení a související náklady. DNM s pořizovací cenou nad 60 tis. Kč se odpisuje do nákladů na základě předpokládané doby životnosti. DNM s pořizovací cenou do 60 tis. Kč je účtován přímo do nákladů. Daňové odpisy vypočítáme na základě pořizovací ceny a předpokládané doby životnosti příslušného majetku. Společnost ve sledovaném období má mezi dlouhodobým nehmotným majetkem zařazen pouze software s konečným zůstatkem v letech 2014 a 2015 ve výši 10 096 tis. Kč pro rok 2014 a 10 819 tis. Kč v roce 2015, kde předpokládaná doba životnosti je 3 - 5 let. Navyšování položek dlouhodobého nehmotného majetku je způsoben zvyšujícími se požadavky mateřské společnosti, která klade důraz na reportování a vykazování účetních výkazů dle mezinárodních účetních standardů IAS a IFRS.

3.6.2 Dlouhodobý hmotný majetek (DHM)

Dlouhodobý hmotný majetek je oceňován v pořizovacích cenách, zahrnujících cenu pořízení, náklady na dopravu, cla a další náklady související s pořízením. DHM nad 40 tis. Kč je odepisován po dobu ekonomické životnosti. DHM do 40 tis. Kč se účtuje přímo do nákladů. Náklady na technické zhodnocení DHM zvyšují jeho pořizovací cenu, následné opravy a údržba je účtována do nákladů. Oceňovací rozdíl k nabytému majetku představuje rozdíl mezi oceněním podniku nabytého koupi a souhrnem ocenění jednotlivých složek majetku v účetnictví prodávajícího sníženým o převzaté závazky. Odpisy se vypočítají na základě pořizovací ceny a předpokládané doby životnosti příslušného majetku. Předpokládaná doba životnosti je stanovena následovně:

Tab. 3.5 Předpokládaná doba životnosti DHM

Položka	Počet let
Budovy a stavby	20 - 50
Stroje, přístroje a zařízení	5 - 12
Dopravní prostředky	4
Inventář	3 - 5
Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	15

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.5 zobrazuje dobu životnosti DHM. Společnost na základě výše uvedených údajů sestaví odpisový plán.

Společnost vlastní následující dlouhodobý hmotný majetek:

Tab. 3.6 Struktura dlouhodobého hmotného majetku (v tis. Kč.)

Položka	2013		2014		2015	
	Brutto	Netto	Brutto	Netto	Brutto	Netto
Pozemky	12 584	12 584	12 584	12 584	12 584	12 584
Stavby	641 610	439 047	647 807	425 731	657 350	415 587
SMV	1 018 806	172 240	1 041 539	177 061	1 096 424	196 683
NDHM	63 450	63 450	40 447	40 447	27 020	27 020
Oceňovací rozdíl	25 004	2 361	25 004	694	25 004	0
Zálohy	13 335	13 335	0	0	0	0
Celkem	1 774 789	703 017	1 772 321	661 457	1 823 001	656 493

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Z tabulky č. 3.6 můžeme vyčíst strukturu dlouhodobého hmotného majetku společnosti v letech 2013 až 2015. Přírůstky nedokončeného dlouhodobého hmotného majetku v letech 2014 a 2015 zahrnují především výrobní stroje a zařízení. Oceňovací rozdíl k nabytému majetku ve výši 25 004 tis. Kč vznikl odkupem části aktiv a pasiv jiné společnosti, které souvisely s výrobou magneticky měkkých feritů. Celková výše drobného hmotného majetku, který není uveden v rozvaze, činila 28 723 tis. Kč pro rok 2015. Položky SMV

a staveb mají největší podíl na DHM. Tyto dvě položky tvoří přes 90 % z celkového dlouhodobého majetku a skoro 75 % z celkových aktiv, proto mateřská ve vykazování dává hlavní prioritu tomuto druhu majetku. Z tabulky můžeme usoudit, že společnost v minulých obdobích pořídila výrobní stroje a teď je pouze modernizuje.

3.6.3 Finanční majetek

Krátkodobý finanční majetek tvoří peníze v hotovosti a na bankovních účtech společnosti. V rámci skupiny je zaveden systém na využití volných peněžních prostředků jednotlivých společností skupiny tzv. „Cash pool“. Prostředky, které se vloží do toho systému, nebo z něj využívané k datu účetní závěrky, jsou v rozvaze vykazovány v položkách „Krátkodobé pohledávky/závazky – ovládaná nebo ovládající osoba“. Změna těchto prostředků je vykazována v přehledu o peněžních tocích v položce „Poskytnuté zápůjčky a úvěry“.

Tab. 3.7 Finanční majetek (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Peníze	129	13 230	118
Účty v bankách	80 838	113 592	139 131
Celkem	80 967	126 822	139 249

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.7 ukazuje množství disponibilních finančních prostředků společnosti v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

3.6.4 Zásoby

Pořizovaný materiál a zboží jsou oceněné pořizovacími cenami. Pořizovací cena zahrnuje náklady na jejich pořízení i s náklady souvisejícími s přepravou, clem, opotřebením obalů a případných dalších pořizovacích nákladů. Úbytek zásob je oceňován metodou váženého aritmetického průměru. Zásoby vytvořené vlastní činností jsou oceňovány plánovanými vlastními náklady. Tyto náklady zahrnují přímé materiálové a mzdové náklady a výrobní režijní náklady. Výrobní režijní náklady zahrnují dále fixní a variabilní složku představující odpisy majetku, spotřebu energie, provozní náklady zajišťující provoz výroby, a jsou rozvrhovány dle stupně rozpracovanosti. Plánované vlastní výrobní náklady jsou ke konci účetního období porovnávány se skutečně vynaloženými výrobními náklady a ocenění hotových výrobků a nedokončené výroby je upraveno, aby odpovídalo skutečně vynaloženým výrobním nákladům.

Tab. 3.8 Zásoby (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Materiál	34 376	24 887	24 364
Nedokončená výroba	45 973	36 193	27 305
Výrobky	24 130	18 100	13 089
Zboží	73 262	77 634	48 529
Zásoby celkem	177 741	156 814	113 287

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.8 zobrazuje stavy zásob v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015.

Z tabulky je patrné, že celkové zásoby mají klesající trend, což je zapříčiněno lepším využitím výrobní kapacity a zvyšujícími se zakázkami. Zboží na skladě tvoří významné procento z celkových zásob.

3.6.5 Leasing

Společnost využívá formu operativního leasingu k pronájmu automobilových prostředků s dobou využití 3 – 4 roky a skladovacích prostor. Celkové roční náklady vztahující se k pronájmu výrobních a skladovacích prostor v roce 2014 a 2015 činily 18 778 tis. Kč, respektive 15 778 tis. Kč. Společnost má dále pronajatou manipulační a kancelářskou techniku, kde vynaložené náklady činí v letech 2014 a 2015 8 078 tis. Kč, respektive 7 790 tis. Kč.

3.7 Likvidita

Tato kapitola je zaměřena na analýzu společnosti sledující ukazatele likvidity. Pro výpočet tohoto ukazatele je důležité, kromě analýzy majetku, zjistit stav krátkodobých závazků, krátkodobých a dlouhodobých pohledávek.

3.7.1 Krátkodobé závazky

V následující tabulce jsou uvedeny krátkodobé závazky společnosti v hospodářských letech 2012/2013 – 2014/2015.

Tab. 3.9 Krátkodobé závazky (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Obchodní vztahy	83 391	109 127	85 092
Ovládaná osoba	470 988	390 368	180 033
Zaměstnanci	17 935	17 834	18 431
SP a ZP	8 944	9 430	9 699
Daně a dotace	0	872	17 774
Přijaté zálohy	0	0	430
Dohadné účty pasivní	16 622	15 369	15 506
Jiné závazky	1 988	853	1 251
Kr. záv. celkem	599 868	543 853	328 216

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů výročních zpráv hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Z tabulky č. 3.9 Krátkodobé závazky můžeme vyčíst, že největší podíl v oblasti krátkodobých závazků tvoří závazky tvořené k ovládající osobě, čímž je v tomto případě

mateřská společnost. Tyto závazky představují ve sledovaných letech více než 50 % součtu závazků. Závazky za ovládanou osobou mají ve sledovaném období klesající trend, kdy za zdůraznění stojí změna v hospodářském roce 2014/2015, kdy meziročně klesly o více než 50 %. Další významnou položkou v této struktuře jsou krátkodobé závazky z obchodních vztahů, které vznikají během obvyklé činnosti společnosti. Krátkodobé závazky za ovládanou osobou v této situaci jsou tak významné, že jejich vývojový trend kopírují i celkové krátkodobé závazky.

Na konci hospodářského roku 2013/2014 měla společnost krátkodobé závazky po lhůtě splatnosti ve výši 1 414 tis. Kč, v příštím hospodářském roce 2014/2015 již společnost krátkodobé závazky po lhůtě splatnosti nevykazovala. Jiné krátkodobé závazky jsou tvořeny reálnými hodnotami otevřených derivátů. Dohadné účty jsou tvořeny především nevyfakturovanými dodávkami a službami.

3.7.2 Pohledávky

Pohledávky jsou oceňovány jmenovitou hodnotou, ocenění pochybných pohledávek je sníženo pomocí opravných položek na vrub nákladů na jejich realizační hodnotu. V hospodářském roce 2014 pohledávky po lhůtě splatnosti činily 205 tis. Kč, v následujícím roce společnost pohledávky po splatnosti neevidovala. Jiné pohledávky jsou tvořeny především pohledávkou z přiznaných dotací.

Tab. 3.10 Pohledávky (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Dlouhodobé pohledávky	8 727	8 822	9 052
Krátkodobé pohledávky	266 655	326 843	304 078
Pohledávky celkem	275 382	335 665	313 130

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.10 ukazuje strukturu pohledávek v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015. Strukturu krátkodobých pohledávek tvoří především pohledávky z obchodních vztahů přesahující výši 80 %.

3.7.3 Oběžná aktiva

Oběžná aktiva jsou tvořena souhrnem položek zásob, dlouhodobých a krátkodobých pohledávek a krátkodobého finančního majetku.

Tab. 3.11 Oběžná aktiva (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Zásoby	177 741	156 814	113 287
Pohledávky	275 382	335 665	313 130
Kr. finanční majetek	80 967	126 822	139 249
Oběžná aktiva celkem	534 090	619 301	565 666

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.11 ukazuje vývoj a strukturu oběžných aktiv v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015. Největší podíl na celkových aktivech tvoří ve sledovaných letech pohledávky.

3.7.4 Analýza ukazatelů likvidity

Při výpočtech ukazatelů běžné, pohotové a okamžité likvidity jsou použity údaje z Tab. 3.9 Krátkodobé závazky a Tab. 3.11 Oběžná aktiva, které jsou uvedeny v tis. Kč. Výsledky měřených ukazatelů jsou zobrazeny v následující tabulce. Všechny výsledky jsou zaokrouhleny na dvě desetinná místa.

Běžná likvidita

Pro výpočet ukazatele běžné likvidity je použit následující vzorec:

$$\text{Běžná likvidita} = \text{oběžná aktiva} / \text{krátkodobé závazky} \quad (3.2)$$

Výpočet ukazatele běžné likvidity pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{Běžná likvidita}_{12/13} = 534\,090 / 599\,868$$

$$\text{Běžná likvidita}_{13/14} = 619\,301 / 543\,853$$

$$\text{Běžná likvidita}_{14/15} = 565\,666 / 328\,216$$

Pohotová likvidita

Pro výpočet ukazatele pohotové likvidity je použit následující vzorec:

$$\text{Pohotová likvidita} = (\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}) / \text{krátkodobé závazky} \quad (3.3)$$

Výpočet ukazatele pohotové likvidity pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{Pohotová likvidita}_{12/13} = (534\,090 - 177\,741) / 599\,868$$

$$\text{Pohotová likvidita}_{13/14} = (619\,301 - 156\,814) / 543\,853$$

$$\text{Pohotová likvidita}_{14/15} = (565\,666 - 113\,287) / 328\,216$$

Okamžitá likvidita

Pro výpočet ukazatele okamžité likvidity je použit následující vzorec:

$$\text{Okamžitá likvidita} = \text{peněžní prostředky} / \text{krátkodobé závazky} \quad (3.4)$$

Výpočet ukazatele okamžité likvidity pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{Okamžitá likvidita}_{12/13} = 80\,967/599\,868$$

$$\text{Okamžitá likvidita}_{13/14} = 126\,822/543\,853$$

$$\text{Okamžitá likvidita}_{14/15} = 139\,249/328\,216$$

Tab. 3.12 Ukazatele likvidity

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Běžná likvidita	0,89	1,14	1,72
Pohotová likvidita	0,66	0,85	1,38
Okamžitá likvidita	0,13	0,23	0,42

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3.12 udává vývoj ukazatelů běžné, pohotové a okamžité likvidity v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

Ukazatel běžné likvidity vyjadřuje, kolikrát podnik uspokojí věřitele, pokud přemění všechna svá oběžná aktiva na hotovost. Udávané optimum ukazatele je 1,8 – 2,5. Ukazatel běžné likvidity v hospodářském roce 2012/2013 byl více pod úrovní udávaného optima a společnost by mohla mít problém s uspokojením všech věřitelů. V následujících obdobích byl jeho trend rostoucí, kdy v hospodářském roce 2014/2015 byla jeho výše stanovena jen mírně pod úrovní udávaného optima.

Ukazatel pohotové likvidity vyjadřuje, kolikrát podnik uspokojí věřitele za předpokladu přeměny všech svých oběžných aktiv snížených o zásoby. Udávané optimum ukazatele je 1 – 1,5. Ukazatel pohotové likvidity v hospodářském roce 2012/2013 byl více pod úrovní udávaného optima. V následujících obdobích byl jeho trend rostoucí, neboť v hospodářském roce 2014/2015 byla jeho míra v udávaném optimu.

Ukazatel okamžité likvidity vyjadřuje, kolikrát podnik uspokojí věřitele za předpokladu přeměny pouze svých peněžních prostředků. Udávané optimum je 0,2 – 0,5. Ukazatel okamžité likvidity během celého sledovaného období má rostoucí trend, kdy již od hospodářského roku 2013/2014 je v udávaném optimu.

Z pohledu společnosti je trend vývoje ukazatelů chápán kladně s cílem stabilizace v následujících letech.

3.8 Analýza ukazatelů zisku

Tato podkapitola je zaměřená na analýzu ukazatelů zisku, jako jsou EAT, EBT, EBIT a EBITDA, v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

3.8.1 Čistý zisk – EAT (Earnings After Taxes)

Čistý zisk, neboli zisk po zdanění, je zisk, který společnost vykazuje jako finanční výsledek účetního období, který je dále určen k rozdělení mezi vlastníky. Data jsou čerpána z výkazu zisku a ztráty.

Tab. 3.13 Čistý zisk (v tis. Kč)

	Hospodářský rok		
Položka	2012/2013	2013/2014	2014/2015
EAT	69 017	84 355	147 299

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3.13 ukazuje vývoj čistého zisku ve společnosti v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015. Z tabulky je patrné, že společnost v celém sledovaném období dosahovala zisku, který měl rostoucí trend. Výraznější nárůst čistého zisku v hospodářském roce 2014/2015 je způsoben nárůstem objednávek a úspornými opatřeními, které společnost zavedla v minulých obdobích.

3.8.2 Zisk před zdaněním – EBT (Earnings Before Taxes)

Ukazatel zisku před zdaněním počítá s čistým ziskem, který je navýšen o daň z činnosti běžné a mimořádné. K výpočtu tohoto ukazatele jsou vyžity údaje z Tab. 3.13 Čistý zisk a dále je potřeba stanovit vývoj daní ve sledovaném období.

Daň z příjmu

Náklady na daň z příjmů se vypočítají za pomoci platné daňové sazby z účetního zisku zvýšeného, nebo sníženého o trvale nebo dočasně daňově neuznatelné náklady a nezdaňované výnosy, jako je například tvorba a zúčtování ostatních rezerv a opravných položek, náklady na reprezentaci, rozdíl mezi účetními a daňovými odpisy. Splatná daň je vypočtena jako daň z příjmu snížená o slevy na dani a opravy daní z minulých let.

Tab. 3.14 Daň z příjmů (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Zdanitelný příjem	66 535	105 550	182 444
Věda a výzkum	- 5 000	- 8 668	- 12 121
Dary	- 220	- 221	- 244
Sazba daně z příjmu	19 %	19 %	19 %
Daň	11 650	18 336	32 315
Sleva na dani	- 194	- 208	- 168
Oprava daně minulých let	96	- 108	- 75
Splatná daň	11 552	18 050	32 072

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů výročních zpráv hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.14 ukazuje výpočet a vývoj daně z příjmů z běžné činnosti a následný výpočet splatné daně pro přiřazený rok v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015. Vzhledem k výši hospodářského výsledku v hospodářském roce 2014/2015 odvede společnost na daních výrazně vyšší zvýšenou částku 32 072 tis. Kč.

Výpočet ukazatele EBT

Společnost ve sledovaném období neprovozovala žádné jiné, než běžné aktivity spojené s běžným provozem, a proto nevykazuje v žádném roce daň z příjmů z mimořádné činnosti. Pro výpočet zisku před zdaněním je použit následující vzorec:

$$EBT = EAT + \text{daň z příjmů z mč.} + \text{daň z příjmů z bč.} \quad (3.5)$$

Výpočet ukazatele EBT pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$EBT_{12/13} = 69\,017 + 0 + 11\,552$$

$$EBT_{13/14} = 84\,355 + 0 + 18\,552$$

$$EBT_{14/15} = 147\,299 + 0 + 32\,072$$

Výsledky ukazatele EBT jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.15 Zisk před zdaněním (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
EBT	80 569	102 907	179 371

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3.15 ukazuje vývoj zisku před zdaněním ve společnosti v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015. Vývoj sledovaného ukazatele koresponduje s trendem zisku po zdanění navýšený o splatnou daň.

3.8.3 Zisk před úroky a zdaněním – EBIT (Earnings Before Interest and Taxes)

Ukazatel zisku před úroky a zdaněním počítá se ziskem před zdaněním, který je navýšen o úrokové náklady společnosti. K výpočtu tohoto ukazatele jsou vyžity údaje z Tab. 3.15 Zisk před zdaněním, dále je potřeba stanovit vývoj úrokových nákladů společnosti ve sledovaném období.

Úrokové náklady

Úrokové náklady zahrnují všechny úroky, o kterých účetní jednotka účtuje a vykazuje ve věcné a časové souvislosti, do této skupiny spadají i úroky, které nejsou zahrnuty do vyúčtování bank, spořitelen a úvěrních družstev. Mezi úrokové náklady řadíme úroky z úvěrů a zápůjček, nákladové úroky u dluhopisů s pevnou úrokovou sazbou držených do splatnosti, rozdíl mezi pořizovací cenou bez kuponu a jmenovitou hodnotu ve věcné a časové souvislosti. [16]

Tab. 3.16 Úrokové náklady

	Hospodářský rok		
Položka	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Úrokové náklady	8 803	5 382	4 395

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.16 udává vývoj úrokových nákladů společnosti v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015. Z tabulky vyplývá, že úrokové náklady ve společnosti mají klesající trend.

Výpočet ukazatele EBIT

Pro výpočet ukazatele zisku před úroky a zdaněním je použit následující vzorec:

$$EBIT = EBT + \text{úrokové náklady} \quad (3.6)$$

Výpočet ukazatele EBIT pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$EBIT_{12/13} = 80\,569 + 8\,803$$

$$EBIT_{13/14} = 102\,907 + 5\,382$$

$$EBIT_{14/15} = 179\,371 + 4\,395$$

Výsledky ukazatele EBIT jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.17 Zisk před úroky a zdaněním (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
EBIT	89 372	108 289	183 766

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3.17 ukazuje vývoj zisku před úroky a zdaněním ve společnosti v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015. Vývoj sledovaného ukazatele koresponduje s trendem zisku před zdaněním navýšený o úrokové náklady.

3.8.4 Zisk před úroky, zdaněním a odpisy – EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization)

Ukazatel zisku před úroky, zdaněním a odpisy počítá se ziskem před úroky a zdaněním, který je navýšen o odpisy vztahující se k dlouhodobému hmotnému majetku společnosti. K výpočtu tohoto ukazatele jsou vyžity údaje z Tab. 3.17 Zisk před úroky a zdaněním a dále je potřeba stanovit vývoj odpisů vztahujících se k dlouhodobému hmotnému majetku společnosti ve sledovaném období.

Odpisy dlouhodobého hmotného majetku

Odpisování dlouhodobého hmotného majetku je podřízeno zákonem o účetnictví č. 563/1991 Sb. Podle zákona o účetnictví vyjadřují účetní odpisy trvalé snížení hodnoty majetku s účelem vyjádření skutečné míry opotřebení. Účetní jednotka odpisuje na základě stanoveného plánu odpisování. [9]

Tab. 3.18 Účetní odpisy DHM (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Účetní odpisy DHM	58 004	39 092	55 644

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů výročních zpráv hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.18 udává vývoj účetních odpisů dlouhodobého hmotného majetku společnosti v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015.

Výpočet ukazatele EBITDA

Pro výpočet ukazatele zisku před úroky, zdaněním a odpisy je použit následující vzorec:

$$EBITDA = EBIT + \text{depreciation} \quad (3.7)$$

Výpočet ukazatele EBITDA pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$EBITDA_{12/13} = 89\,372 + 58\,004$$

$$EBITDA_{13/14} = 108\,289 + 39\,092$$

$$EBITDA_{14/15} = 183\,766 + 55\,644$$

Výsledky ukazatele EBITDA jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.19 Zisk před úroky, zdaněním a odpisy (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
EBITDA	147 376	147 381	239 410

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3.19 ukazuje vývoj zisku před úroky, zdaněním a odpisy ve společnosti v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015. Vývoj sledovaného ukazatele koresponduje s trendem zisku před úroky a zdaněním navýšený o účetní odpisy dlouhodobého hmotného majetku.

3.9 Analýza ukazatelů rentability

Tato podkapitola je zaměřená na analýzu ukazatelů rentability jako jsou ROS, ROA a ROE v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

3.9.1 Ukazatel rentability tržeb (ROS)

Ukazatel rentability tržeb počítá se ziskem před úroky a zdaněním, který je dělen celkovými tržbami společnosti. K výpočtu tohoto ukazatele jsou využity údaje z Tab. 3.17 Zisk před úroky a zdaněním a Tab. 3.17 Zisk před úroky a zdaněním.

Výpočet ukazatele ROS

Pro výpočet ukazatele rentability tržeb je použit následující vzorec:

$$ROS = \frac{EBIT}{T} \cdot 100 [\%] \quad (3.8)$$

Výpočet ukazatele ROS pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$ROS_{12/13} = \frac{89\,372}{1\,335\,388} \cdot 100 [\%]$$

$$ROS_{13/14} = \frac{108\,289}{1\,453\,178} \cdot 100 [\%]$$

$$ROS_{14/15} = \frac{183\,766}{1\,606\,542} \cdot 100 [\%]$$

Výsledky ukazatele ROS jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.20 Ukazatel rentability tržeb (v %)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
ROS	6,69	7,45	11,44

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3.20 zobrazuje vývoj ukazatele rentability tržeb v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Výsledky sledovaného ukazatele udávají procentuální podíl čistého zisku na 1 Kč tržeb. Společnost tedy ve sledovaném období zvýšila podíl čistého zisku na 1 Kč tržeb o 4,75 %.

3.9.2 Ukazatel rentability celkového kapitálu (ROA)

Ukazatel rentability celkového kapitálu počítá se ziskem před úroky a zdaněním, který je dělen celkovými aktivy společnosti. K výpočtu tohoto ukazatele jsou využity údaje z Tab. 3.17 Zisk před úroky a zdaněním, následně je třeba stanovit celková aktiva společnosti.

Celková aktiva

Celková aktiva společnosti tvoří souhrn položek dlouhodobého majetku, který obsahuje dlouhodobý nehmotný, hmotný a finanční majetek, dále souhrn oběžných aktiv zahrnující zásoby, dlouhodobé a krátkodobé pohledávky, krátkodobý finanční majetek a součet položek časového rozlišení.

Tab. 3.21 Celková aktiva (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Dlouhodobý majetek	704 517	664 981	659 374
Oběžná aktiva	534 090	619 301	565 666
Časové rozlišení	8	114	706
Celková aktiva	1 238 615	1 284 396	1 225 746

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

V tabulce č. 3.21 je zobrazena struktura a vývoj celkových aktiv v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

Výpočet ukazatele ROA

Pro výpočet ukazatele rentability celkového kapitálu je použit následující vzorec:

$$ROA = \frac{EBIT}{A} \cdot 100 [\%] \quad (3.9)$$

Výpočet ukazatele ROA pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$ROA_{12/13} = \frac{89\,372}{1\,238\,615} \cdot 100 [\%]$$

$$ROA_{13/14} = \frac{108\,289}{1\,284\,396} \cdot 100 [\%]$$

$$ROA_{14/15} = \frac{183\,766}{1\,225\,746} \cdot 100 [\%]$$

Výsledky ukazatele ROA jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.22 Ukazatel rentability celkového kapitálu (v %)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
ROA	7,22	8,43	14,99

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3.22 zobrazuje vývoj ukazatele rentability celkového kapitálu v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Výsledky sledovaného ukazatele udávají, jak jsou celková aktiva využívána k uspokojování vlastníka. Společnost tedy ve sledovaném období zvýšila výnosnost celkového kapitálu o 7,77 %.

3.9.3 Ukazatel rentability vlastního kapitálu (ROE)

Ukazatel rentability vlastního kapitálu počítá se čistým ziskem, který je dělen vlastním kapitálem společnosti. K výpočtu tohoto ukazatele jsou využity údaje z Tab. 3.13 Čistý zisk, poté je třeba stanovit vlastní kapitál společnosti.

Vlastní kapitál

Základní kapitál společnosti je vykázán ve výši zapsané v obchodním rejstříku. Společnost tvořila podle obchodního zákoníku rezervní fond ze zisku do roku 2014. Společnost byla povinna k vytvoření rezervního fondu v roce, kdy poprvé dosáhla zisku, ve výši 10 % čistého zisku, ale nikoli více než 5 % základního kapitálu. V dalších obdobích vytvářela rezervní fond ve výši 5 % z čistého zisku až do výše 10 % základního kapitálu. Zdroje vytvořené tímto způsobem se mohou použít pouze k úhradě ztráty. V roce 2015 společnost přistoupila k zákonu o obchodních korporacích a rezervní fond ze zisku již netvoří. Základní kapitál společnosti je tvořen z podílu jediného vlastníka plně upsaného a splaceného s nominální hodnotou 43 mil. Kč. Ostatní kapitálové fondy ve výši 449 mil. Kč byly vytvořeny kapitalizací úvěru na základě rozhodnutí jediného společníka v letech 2000, 2001 a 2009 ve výši 179 mil. Kč, 150 mil. Kč (respektive 120 mil. Kč) pro rok 2009.

Tab. 3.23 Vlastní kapitál (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Základní kapitál	43 000	43 000	43 000
Kapitálové fondy	449 000	449 000	449 000
Fondy ze zisku	4 300	4 300	4 300
VH minulých let	47 726	116 743	201 098
VH běžného období	69 017	84 355	147 299
Vlastní kapitál	613 043	697 398	844 697

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

V tabulce č. 3.23 je zobrazena struktura a vývoj vlastního kapitálu v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

Výpočet ukazatele ROE

Pro výpočet ukazatele rentability vlastního kapitálu je použit následující vzorec:

$$ROE = \frac{EAT}{VK} \cdot 100 [\%] \quad (3.10)$$

Výpočet ukazatele ROE pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$ROE_{12/13} = \frac{69\,017}{613\,043} \cdot 100 [\%]$$

$$ROE_{13/14} = \frac{84\,355}{697\,398} \cdot 100 [\%]$$

$$ROE_{14/15} = \frac{147\,299}{844\,697} \cdot 100 [\%]$$

Výsledky ukazatele ROE jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.24 Ukazatel rentability vlastního kapitálu (v %)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
ROE	11,26	12,10	17,44

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3.24 zobrazuje vývoj ukazatele rentability vlastního kapitálu v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Výsledky sledovaného ukazatele udávají, jak je vlastní kapitál bez ohledu na původ vzniku využíván k uspokojování vlastníka. Společnost tedy ve sledovaném období zvýšila výnosnost vlastního kapitálu o 6,18 %.

3.9.4 Rozklad ROE v třístupňovém modelu

K výpočtu rozkladu tohoto ukazatele jsou využity údaje z Tab. 3.1 Tržby, Tab. 3.13 Čistý zisk, Tab. 3.21 Celková aktiva a Tab. 3.23 Vlastní kapitál.

Pro výpočet rozkladu ukazatele rentability vlastního kapitálu je použit následující vzorec:

$$ROE = (EAT/T) \cdot (T/A) \cdot (A/VK) \quad (3.11)$$

Výpočet rozkladu ukazatele ROE pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$ROE_{12/13} = (69\,017/1\,335\,388) \cdot (1\,335\,388/1\,238\,615) \cdot (1\,238\,615/613\,043)$$

$$ROE_{13/14} = (84\,355/1\,453\,178) \cdot (1\,453\,178/1\,284\,396) \cdot (1\,284\,396/697\,398)$$

$$ROE_{14/15} = (147\,299/1\,606\,542) \cdot (1\,606\,542/1\,225\,746) \cdot (1\,225\,746/844\,697)$$

Výsledky rozkladu ukazatele ROE pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$ROE_{12/13} = (0,0517) \cdot (1,0781) \cdot (2,0204)$$

$$ROE_{12/13} = (0,0580) \cdot (1,1314) \cdot (1,8417)$$

$$ROE_{12/13} = (0,0917) \cdot (1,3107) \cdot (1,4511)$$

Z výsledků rozkladu ukazatele ROE pro jednotlivé hospodářské roky lze vyčíst vývoj ukazatele rentability poskytující informace o tom, jak velké výnosy musíme vytvořit k dosažení 1 Kč zisku, který je tvořen poměrem čistého zisku a tržeb. Druhý výsledek ve výpočtech představuje ukazatel aktivity, poskytující informace o tom kolik tržeb připadá na 1 Kč, který tvořen poměrem tržeb a celkových aktiv společnosti. Jako poslední výsledek ve výpočtech je představen ukazatel zadluženosti představující poměr celkových aktiv a vlastního kapitálu. Vynásobením těchto dílčích ukazatelů pro sledovaný hospodářský rok získáme výsledné číslo odpovídající výši ukazatele ROE ve sledovaném období.

3.10 Analýza ukazatelů aktivity

Společnost pro své interní potřeby sleduje ukazatel aktivity pro oblast zásob na roční a kvartální bázi.

Rychlost obratu zásob

Ukazatel rychlosti obratu zásob počítá s celkovými tržbami, které jsou děleny zkoumanou položkou v oblasti zásob společnosti. K výpočtu tohoto ukazatele jsou využity údaje z Tab. 3.1 Tržby a Tab. 3.8 Zásoby.

Výpočet ukazatele rychlosti obratu zásob

Pro výpočet ukazatele rychlosti obratu zásob je použit následující vzorec:

$$Rychlost\ obratu\ zásob = tržby/zásoby\ celkem \quad (3.12)$$

Výpočet ukazatele rychlosti obratu zásob pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$Rychlost\ obratu\ zásob_{12/13} = 1\,335\,388/177\,741$$

$$Rychlost\ obratu\ zásob_{13/14} = 1\,453\,178/156\,814$$

$$Rychlost\ obratu\ zásob_{14/15} = 1\,606\,542/113\,287$$

Výsledky ukazatele rychlosti obratu zásob jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.25 Ukazatel rychlosti obratu zásob (v počet obrátek)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Rychlost obratu zásob	7,51	9,27	14,18

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3.25 zobrazuje vývoj ukazatele rychlosti obratu zásob v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Výsledky sledovaného ukazatele udávají, kolikrát se v daném hospodářském roce obrátí celkové zásoby. Společnost tedy ve sledovaném období zvýšila koeficient rychlosti obratu zásob o 6,67, což je způsobeno přijatými opatřeními společnosti v předcházejících obdobích a růstem zakázek.

Doba obratu zásob

Ukazatel rychlosti obratu zásob počítá s rychlostí obratu zásob, které dělí počet dní v roce. K výpočtu tohoto ukazatele jsou využity údaje z Tab. 3.25 Ukazatel rychlosti obratu zásob.

Výpočet ukazatele doby obratu zásob

Pro výpočet ukazatele doby obratu zásob je použit následující vzorec:

$$\text{Doba obratu zásob} = 360 / \text{rychlost obratu zásob [dny]} \quad (3.13)$$

Výpočet ukazatele doby obratu zásob pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{Doba obratu zásob}_{12/13} = 360 / 7,51$$

$$\text{Doba obratu zásob}_{13/14} = 360 / 9,27$$

$$\text{Doba obratu zásob}_{13/14} = 360 / 14,18$$

Výsledky ukazatele doby obratu zásob jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.26 Ukazatel doby obratu zásob (v dnech)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Doba obratu zásob	47,94	38,83	25,39

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3.26 zobrazuje vývoj ukazatele doby obratu zásob v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Výsledky sledovaného ukazatele udávají, kolik dní je potřeba, aby se celkové zásoby ve společnosti obrátily. Společnost tedy ve sledovaném období snížila potřebnou dobu obratu o 22,55 dnů, což je významné zrychlení doby obratu oproti počátku

sledovaného období, a výrazně přispívá k menšímu zatížení společnosti v oblasti skladovacích kapacit.

3.11 Analýza ukazatelů nákladů

Ukazatele nákladů jsou ve společnosti sledovány na úrovni divizí, diplomová práce analyzuje ukazatele nákladů v Šumperské divizi zabývající se výrobou feritových jader. V rámci reportingu mateřské společnosti jsou všechny údaje vykazovány v Eurech.

3.11.1 Celkové náklady

Celkové náklady jsou v divizi tvořeny náklady materiálu, personálními náklady, náklady kapitálu a ostatními náklady a jsou vypočteny jako jejich součet.

Tab. 3.27 Celkové náklady (v tis. Eur)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Náklady materiálu	8 733	8 489	10 258
Personální náklady	5 741	5 979	6 047
Kapitálové náklady	2 497	2 039	1 899
Ostatní náklady	8 526	9 469	9 220
Celkové náklady	25 497	25 976	27 424

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.27 zobrazuje vývoj celkových nákladů a jejich strukturu v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Celkové náklady mají mírně rostoucí trend, v posledním sledovaném hospodářském roce tvoří 86,3 % čistých tržeb. Celkové náklady jsou ve sledovaných hospodářských letech nejvíce ovlivněny náklady materiálu a ostatními náklady, do kterých především patří náklady na údržbu, pomocný materiál, cestovní náklady a kancelářské potřeby.

3.11.2 Režijní náklady (Overhead costs – OvC)

K režijním nákladům jsou řazeny náklady, které nelze jednoznačně přiřadit ke kalkulační jednotce. Divize vykazuje následující režijní náklady.

Tab. 3.28 Režijní náklady (v tis. Eur)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Režijní náklady	14 855	15 515	15 468

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.28 zobrazuje vývoj režijních nákladů v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Režijní náklady mají mírně rostoucí trend.

3.11.3 Inventurní změny

Inventurní změny jsou rozdílem v inventáři společnosti mezi aktuálně končícím obdobím a obdobím uplynulým. Divize vykazuje následující inventurní změny.

Tab. 3.29 Inventurní změny (v tis. Eur)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Inventurní změny	324	430	280

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.29 zobrazuje vývoj inventurních změn v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

3.12 Čisté prodeje

Čisté prodeje zahrnují všechny externí faktury na účet společnosti z obvyklé činnosti, transakce s vyřizováním objednávek zákazníkům, prodejní slevy a věrnostní bonusy. Divize vykazuje následující čisté prodeje.

Tab. 3.30 Čisté prodeje (v tis. Eur)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Čisté prodeje	28 153	29 289	31 778
Meziroční změny (v %)	- 19,5	4,0	8,5

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.30 zobrazuje vývoj čistých prodejů a jejich meziroční vývoj v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Čisté prodeje divize v posledních dvou hospodářských letech, po neúspěšném hospodářském roce 2012/2013, kde byl zaznamenán

velký pokles v oblasti čistého prodeje o 19,5 %, mají rostoucí trend, což je zapříčiněno nárůstem nových zakázek a odběratelů společnosti.

3.13 Ukazatele produktivity nákladů

Divize v rámci ukazatelů produktivity nákladů sleduje následující ukazatele za oblasti nákladů materiálových a personálních.

3.13.1 Ukazatel produktivity materiálových nákladů

Produktivita materiálových nákladů v divizi představuje část celkových nákladů na produktivitu v porovnání s předcházejícím obdobím. K výpočtu tohoto ukazatele jsou využity údaje z Tab. 3.27 Celkové náklady, Tab. 3.29 Inventurní změny a Tab. 3.30 Čisté prodeje.

Výpočet ukazatele produktivity materiálových nákladů

Pro výpočet ukazatele produktivity materiálových nákladů je použit následující vzorec:

$$PMC = \{[(NS_t \pm ICH_t) / MC_t] / [(NS_{t-1} \pm ICH_{t-1}) / MC_{t-1}]\} - 1 [v \ %] \quad (3.14)$$

Výpočet ukazatele produktivity materiálových nákladů pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$PMC_{12/13} = \frac{28\,153+324}{8\,733} / \frac{34\,963-11}{10\,127} - 1$$

$$PMC_{13/14} = \frac{29\,289+430}{8\,489} / \frac{28\,153+324}{8\,733} - 1$$

$$PMC_{13/14} = \frac{31\,778+280}{10\,258} / \frac{29\,289+430}{8\,489} - 1$$

Výsledky ukazatele produktivity materiálových nákladů jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.31 Ukazatel produktivity materiálových nákladů (v %)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
PMC	- 5,52	7,36	- 10,73

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 3.31 zobrazuje vývoj produktivity materiálových nákladů v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

3.13.2 Ukazatel produktivity personálních nákladů

Produktivita personálních nákladů v divizi představuje vliv personálních nákladů na produktivitu v porovnání s předcházejícím obdobím. K výpočtu tohoto ukazatele jsou

využity údaje z Tab. 3.27 Celkové náklady a poté, následně je třeba stanovit přidanou hodnotu.

Tab. 3.32 Přidaná hodnota (v tis. Eur)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Přidaná hodnota	19 096	20 370	21 240

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.32 zobrazuje vývoj přidané hodnoty v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

Výpočet ukazatele produktivity personálních nákladů

Pro výpočet ukazatele produktivity materiálových nákladů je použit následující vzorec:

$$PPC = \frac{VA_t}{PC_t} / \frac{VA_{t-1}}{PC_{t-1}} - 1 [v \ %] \quad (3.15)$$

Výpočet ukazatele produktivity personálních nákladů pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$PPC_{12/13} = \frac{19\,096}{5\,741} / \frac{24\,847}{6\,721} - 1$$

$$PPC_{13/14} = \frac{20\,370}{5\,979} / \frac{19\,096}{5\,741} - 1$$

$$PPC_{14/15} = \frac{21\,240}{6\,047} / \frac{20\,370}{5\,979} - 1$$

Výsledky ukazatele produktivity personálních nákladů jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.33 Ukazatel produktivity personálních nákladů (v %)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
PMC	- 10,03	2,43	3,09

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.33 zobrazuje vývoj produktivity personálních nákladů v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

3.14 Free Cash Flow

Tato podkapitola je zaměřená na analýzu Free Cash Flow pro Šumperskou divizi společnosti. Výsledné Free Cash Flow vychází z ukazatele příjmu před daní, ke kterému je připočtena následná daň. Následně je tento ukazatel upraven o změnu stavu odpisů, ostatních

nepeněžních příjmů, obchodních pohledávek, zásob, aktiv a nákladů v příštích obdobích, změny na obchodních účtech, přijatých záloh, časově rozlišitelných výdajů a ostatních a důchodových závazků, kdy je zjištěn ukazatel čistých peněžních toků z provozní činnosti. Poté je zjištěn ukazatel čistých peněžních prostředků využitých na investiční činnost, tento ukazatel je složen z kapitálových výdajů, úpravou o nepeněžní toky a výnosy z prodeje zařízení. Součtem ukazatelů čistých peněžních toků z provozní činnosti a čistých peněžních prostředků využitých na investiční činnost je výsledný ukazatel Free Cash Flow.

Příjem po dani

Příjem po dani představuje ukazatel příjmu před daní, který je navýšen o daň ve sledovaném hospodářském roce.

Tab. 3.34 Příjem po dani (v tis. Eur)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Příjem před daní	2 564	3 245	4 337
Daň	- 485	- 587	- 1024
Příjem po dani	2 079	2 658	3 313

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.34 ukazuje vývoj příjmu po dani Šumperské divize v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015. Z tabulky je patrné, že divize v celém sledovaném období dosahovala zisku, který měl rostoucí trend. Výraznější nárůst čistého příjmu v hospodářském roce 2014/2015 je způsoben zvýšením objemu zakázek.

Ukazatel čistých peněžních toků z provozní činnosti (Net Cash Provided by Operating Activities – NCPOA)

Ukazatel čistých peněžních toků z provozní činnosti představuje ukazatel příjmu po dani, který je upraven o následující změny položek, uvedených v Tab. 3.35 Ukazatel čistých peněžních toků z provozní činnosti ve sledovaném hospodářském roce.

Tab. 3.35 Ukazatel čistých peněžních toků z provozní činnosti (v tis. Eur)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Příjem po dani	2 079	2658	3 313
± Odpisy a amortizace	1 719	1 324	1 190
± Ostatní nepeněžní příjmy	49	8	- 7
± Změna obchodních pohledávek	- 119	- 425	- 2 004
± Změna zásob	1 224	696	563
± Změna aktiv a nákladů v příštích obdobích	278	- 132	400
± Změna na obchodních účtech	- 1743	516	752
± Změna přijatých záloh	13	576	-455
± Změna časově rozlišitelných výdajů	- 625	660	1 021
± Změna důchodových závazků	- 625	660	1 021
Čisté peněžní toky z provozní činnosti	2 875	5 881	4 773

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.35 ukazuje vývoj a strukturu ukazatele čistých peněžních toků z provozní činnosti Šumperské divize v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015.

Ukazatel čistých peněžních prostředků využitých na investiční činnost (Net Cash Used in Investing Activities – NCUA)

Čisté peněžní prostředky využitě na investiční činnost představují ukazatel, který je upraven o kapitálové výdaje, nepeněžní toky a výnosy z prodeje zařízení ve sledovaném hospodářském roce.

Tab. 3.36 Ukazatel čistých peněžních prostředků využitých na investiční činnost (v tis. Eur)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Kapitálové výdaje	- 1 544	- 324	- 1 069
Nepeněžní toky	- 13	-576	455
Výnosy z prodeje zařízení	0	54	0
Čisté peněžní prostředky využitě na investiční činnost	- 1 557	- 846	- 614

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.36 ukazuje vývoj a strukturu ukazatele čistých peněžních prostředků využitých na investiční činnost Šumperské divize v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015.

Výpočet ukazatele Free Cash Flow

Pro výpočet ukazatele Free Cash Flow je použit následující vzorec:

$$\text{Free Cash Flow} = \text{NCPOA} + \text{NCUIA} \quad (3.16)$$

Výpočet ukazatele Free Cash Flow pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{Free Cash Flow}_{12/13} = 2\,875 - 1\,557$$

$$\text{Free Cash Flow}_{13/14} = 5\,881 - 846$$

$$\text{Free Cash Flow}_{14/15} = 4\,733 - 614$$

Výsledky ukazatele Free Cash Flow jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.37 Ukazatel Free Cash Flow (v tis. Eur)

	Hospodářský rok		
Položka	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Free Cash Flow	1 318	5 035	4 159

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.37 ukazuje vývoj Free Cash Flow Šumperské divize v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015.

3.15 Ukazatel EVA

Ukazatel EVA slouží k měření ekonomického zisku, který zahrnuje i náklady na vlastní kapitál. Podnik dosahuje ekonomického zisku, pouze pokud účetní zisk snížený o náklady na cizí kapitál převyšuje náklady na vložený vlastní kapitál.

Pro výpočet ukazatele EVA je použit následující vzorec:

$$\text{EVA} = \text{NOPAT} - C \cdot \text{WACC} \quad (3.17)$$

Při výpočtech ukazatele EVA se počítá s hodnotami na počátku hospodářského roku, ve kterém je ukazatel sledován. Z tohoto důvodu se při výpočtech používají hodnoty z konce předcházející roku. Parametr C představuje dlouhodobý zpoplatněný kapitál a je tvořen součtem vlastního kapitálu a úročených cizích zdrojů.

Při výpočtech ukazatele EVA je žádoucí, aby výsledná hodnota ukazatele byla kladná, nebo alespoň rovna nule. Obecně platí, že čím větší hodnota ukazatele EVA je, tím větší hodnotu podnik vytváří pro vlastníky.

Výsledné hodnoty ukazatele EVA, které jsou převzaty z interních dokumentů Šumperské divize, jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 3.38 Ukazatel EVA (v tis. EUR)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Free Cash Flow	353	1 008	2 081

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 3.38 ukazuje vývoj ukazatele EVA Šumperské divize v období hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015. Z tabulky je patrné, že divize ve sledovaném období dosahovala kladného ekonomického zisku, který má výrazně rostoucí trend, neboť v hospodářském roce 2013/2014 se povedlo ekonomický zisk ztrojnásobit oproti předcházejícímu hospodářskému období a v následném hospodářském roce byl tento ukazatel více než dvojnásobný.

4 Analýza systému klíčových ukazatelů výkonnosti ve vybrané obchodní společnosti

Předchozí kapitola této diplomové práce byla věnována výpočtu a popsaní hlavních klíčových ukazatelů, které společnost průběžně sleduje. Sledované ukazatele společnosti jsou především z oblasti majetku, nákladů, rentability, aktivity, likvidity, zisku a tržeb. K této skupině klíčových ukazatelů výkonnosti by bylo vhodné zařadit následující ukazatele, které by pro společnost mohly mít užitek.

4.1 Rentabilita investovaného kapitálu (ROCE – Return On Capital Employed)

Rentabilita investovaného kapitálu, neboli jeho návratnost je finanční poměr, měřící ziskovost a účinnost společnosti, v které je tento kapitál investován. Vložený kapitál ve jmenovateli je součtem majetkových a dlouhodobých dluhových závazků společnosti. Obecně platí, že vyšší ROCE představuje efektivnější využití investovaného kapitálu. Výsledná rentabilita investovaného kapitálu by měla být vyšší, než jsou náklady společnosti, v opačném případě to znamená, že společnost nevyužívá svůj investovaný kapitál účinně a nejsou vytvářeny požadované hodnoty pro akcionáře. K výpočtu tohoto ukazatele jsou využity údaje z Tab. 3.17 Zisk před úroky a zdaněním a Tab. 3.23 Vlastní kapitál, dále je třeba stanovit výši investovaného kapitálu. [22]

Investovaný kapitál

Investovaný kapitál společnosti tvoří souhrn položek dlouhodobých závazků, dlouhodobých bankovních úvěrů a vlastního kapitálu.

Tab. 4.1 Investovaný kapitál (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Dlouhodobé závazky	0	0	0
Dlouhodobé bankovní úvěry	0	0	0
Vlastní kapitál	613 043	697 398	844 697
Investovaný kapitál celkem	613 043	697 398	844 697

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

V tabulce č. 4.1 je zobrazena struktura a vývoj investovaného kapitálu v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

Výpočet ukazatele ROCE

Pro výpočet ukazatele rentability investovaného kapitálu je použit následující vzorec:

$$ROCE = \frac{EBIT}{\text{dlouhodobé závazky} + \text{dlouhodobé bankovní úvěry} + \text{vlastní kapitál}} \cdot 100 [\%] \quad (4.1)$$

Výpočet ukazatele rentability investovaného kapitálu pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$ROCE_{12/13} = \frac{89\,372}{0+0+613\,043} \cdot 100$$

$$ROCE_{13/14} = \frac{108\,289}{0+0+697\,398} \cdot 100$$

$$ROCE_{14/15} = \frac{183\,766}{0+0+844\,697} \cdot 100$$

Výsledky ukazatele rentability investovaného kapitálu jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 4.2 Ukazatel ROCE (v %)

	Hospodářský rok		
Položka	2012/2013	2013/2014	2014/2015
ROCE	14,57	15,53	21,76

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4.2 zobrazuje vývoj ukazatele rentability investovaného kapitálu v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Výsledky sledovaného ukazatele udávají, jak je investovaný kapitál využíván k uspokojování vlastníka. Společnost tedy ve sledovaném období zvýšila výnosnost investovaného kapitálu o 7,19 %.

Společnost nemá zařazen ukazatel rentability investovaného kapitálu ve svém souboru sledovaných klíčových ukazatelů výkonnosti, jelikož položky dlouhodobých závazků a dlouhodobých bankovních úvěrů jsou ve sledovaném období rovny nule, což vede k přímé podobnosti ke sledovanému ukazateli ROE, který vyjadřuje rentabilitu vlastního kapitálu. V rámci zkvalitnění přehledu o rentabilitě zdrojů společnosti autor navrhuje zařazení tohoto ukazatele, jelikož není vyloučeno, že v následujících obdobích společnost nepřijme žádný dlouhodobý bankovní úvěr.

4.2 Rentabilita nákladů

Rentabilita nákladů, neboli jejich návratnost, vyjadřuje kolik korun nákladů musí společnost vynaložit, aby dosáhla jedné koruny zisku. Tento ukazatel udává, jaká část z 1 Kč připadající do nákladů se společnosti vrátí v podobě zisku. Při výpočtech tohoto ukazatele je použit zisk před zdaněním a úroky (EBIT), údaje jsou čerpány z Tab. 3.17 Zisk před úroky

a zdaněním a z Tab. 3.27 Celkové náklady (v tis. Eur), které je dále nutné přepočítat na Kč. Přepočtené celkové náklady ukazuje následující tabulka.

Tab. 4.3 Celkové náklady (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Celkové náklady	690 331	703 300	742 505

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Pro přepočet celkových nákladů byl použit aktuální kurz ČNB ve výši 27,075 Kč/Eur.

Výpočet ukazatele rentability nákladů

Pro výpočet ukazatele rentability investovaného kapitálu je použit následující vzorec:

$$\text{Rentabilita nákladů} = \frac{EBIT}{\text{celkové náklady}} \cdot 100 [\%] \quad (4.2)$$

Výpočet ukazatele rentability nákladů pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{Rentabilita nákladů}_{12/13} = \frac{89\,372}{690\,331} \cdot 100$$

$$\text{Rentabilita nákladů}_{13/14} = \frac{108\,289}{703\,300} \cdot 100$$

$$\text{Rentabilita nákladů}_{14/15} = \frac{183\,766}{742\,505} \cdot 100$$

Výsledky ukazatele rentability nákladů jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 4.4 Ukazatel rentability nákladů (v %)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Rentabilita nákladů	12,95	15,39	24,75

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů výkazu zisku a ztráty hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 4.4 zobrazuje vývoj ukazatele rentability nákladů v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Výsledky sledovaného ukazatele udávají, kolik procent z jedné koruny, připadající do nákladů společnosti, je nazpět vráceno v podobě dosaženého zisku. Společnost tedy ve sledovaném období zvýšila výnosnost jedné investované koruny do nákladů, vracející se zpět v podobě zisku před úroky a zdaněním o 11,8 %.

Společnost nemá ve svém souboru sledovaných ukazatelů zařazen žádný ukazatel sledující rentabilitu nákladů, z tohoto důvodu autor doporučuje zařadit ukazatel rentability nákladů. V rámci strategického rozhodování je vhodné mít přehled o vlastní výnosnosti

nákladů, jelikož podklady tohoto ukazatele mohou mít vliv na případná opatření společnosti za účelem zvýšení rentability vložených prostředků.

4.3 Čisté ziskové rozpětí

Ukazatel čistého ziskového rozpětí porovnává zisk s celkovými výnosy. Čisté ziskové rozpětí vyjadřuje podíl zisku připadajícího na 1 Kč výnosů. Hodnocení tohoto ukazatele je třeba provádět ve vzájemných souvislostech z důvodu, že nízká výsledná hodnota při dosažení rychlého obrátu zásob a vysokého objemu tržeb může být příznivější nízkém objemu tržeb a pomalém obrátu zásob. Při výpočtech tohoto ukazatele je použit zisk před zdaněním a úroky (EBIT), údaje jsou čerpány z Tab. 3.17 Zisk před úroky a zdaněním a dále je nutné stanovit výnosy společnosti. [18]

Výnosy společnosti

Výnosy společnosti tvoří souhrn položek provozních a mimořádných výnosů. Vývoj výnosů společnosti v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015 zobrazuje následující tabulka.

Tab. 4.5 Výnosy společnosti (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Provozní výnosy	883 916	946 757	1 086 214
Mimořádné výnosy	0	0	0
Výnosy celkem	883 916	946 757	1 086 214

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů výkazu zisku a ztráty hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

V tabulce č. 4.5 je zobrazena struktura a vývoj výnosů společnosti v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015.

Výpočet ukazatele čistého ziskového rozpětí

Pro výpočet ukazatele čistého ziskového rozpětí je použit následující vzorec:

$$\text{Čisté ziskové rozpětí} = \frac{EBIT}{\text{provozní výnosy} + \text{mimořádné výnosy}} \cdot 100 [\%] \quad (4.3)$$

Výpočet ukazatele rentability čistého ziskového rozpětí pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{Čisté ziskové rozpětí}_{12/13} = \frac{89\,372}{883\,916 + 0} \cdot 100$$

$$\text{Čisté ziskové rozpětí}_{13/14} = \frac{108\,289}{946\,757 + 0} \cdot 100$$

$$\text{Čisté ziskové rozpětí}_{14/15} = \frac{183\,766}{1\,086\,214+0} \cdot 100$$

Výsledky ukazatele čistého ziskového rozpětí jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 4.6 Ukazatel čistého ziskového rozpětí (v %)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Čisté ziskové rozpětí	10,11	11,43	16,92

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů výkazu zisku a ztráty hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 4.6 zobrazuje vývoj ukazatele čistého ziskového rozpětí v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Výsledky sledovaného ukazatele udávají procentní podíl vytvořeného zisku před úroky a zdaněním připadajícího na jednu Kč výnosů. Společnost tedy ve sledovaném období zvýšila procentní podíl zisku na výnosech o 6,81 %.

Společnost nemá ve svém souboru sledovaných ukazatelů zařazen žádný ukazatel porovnávající výnosy. Z tohoto důvodu autor navrhuje ukazatel čistého ziskového rozpětí zařadit mezi sledované ukazatele výkonnosti, jelikož doplňuje a zpřesňuje informace podávané ukazatelem tržeb, který poměruje vykazovaný zisk s tržbami.

4.4 Provozní likvidita

Společnost v oblasti likvidity sleduje ukazatele běžné, pohotové a okamžité likvidity. Tuto skupinu ukazatelů autor navrhuje doplnit o likviditu provozní, jelikož poskytuje obraz o tom, jak je společnost schopna splatit své závazky z rozdílu plynoucího mezi příjmy a výdaji. Ukazatel provozní likvidity počítá s bilančním Cash Flow, který je dělen celkovými závazky sníženými o finanční majetek. Tento ukazatel vyjadřuje vnitřní finanční potenciál společnosti a měří, jak velká část z peněžního toku provozní činnosti připadá na jednu korunu závazků. Optimum ukazatele je udáváno, pokud je vykázána vyšší hodnota než 30 %. [18] Při výpočtech tohoto ukazatele jsou použity údaje z Tab. 3.37 Ukazatel Free Cash Flow, který je nutný přepočítat na Kč, dále je nutné stanovit celkové závazky a celkový finanční majetek společnosti. Přepočtené Free Cash Flow ukazuje následující tabulka.

Tab. 4.7 Ukazatel Free Cash Flow (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Free Cash Flow	35 685	136 323	112 605

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů interních materiálů hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Pro přepočet Free Cash Flow byl použit aktuální kurz ČNB ve výši 27,075 Kč/Eur.

Celkové závazky

Celkové závazky společnosti jsou tvořeny souhrnem položek krátkodobých a dlouhodobých závazků. Ke stanovení celkových závazků jsou použity údaje z Tab. 3.9 Krátkodobé závazky a Tab. 4.1 Investovaný kapitál. Celkové závazky ukazuje následující tabulka.

Tab. 4.8 Celkové závazky (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Krátkodobé závazky	599 868	543 853	328 216
Dlouhodobé závazky	0	0	0
Celkové závazky	599 868	543 853	328 216

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů výročních zpráv hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

V tabulce č. 4.8 je zobrazena struktura a vývoj celkových závazků společnosti v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Společnost ve sledovaném období nevykazovala žádné dlouhodobé závazky, proto krátkodobé závazky představují celkovou výši závazků společnosti.

Celkový finanční majetek

Celkový finanční majetek je tvořen souhrnem položek krátkodobého a dlouhodobého finančního majetku. Ke stanovení celkového finančního majetku (dále jen FM) jsou použity údaje z Tab. 3.11 Oběžná aktiva, dále je třeba stanovit výši dlouhodobého finančního majetku.

Tab. 4.9 Celkový finanční majetek (v tis. Kč)

	Hospodářský rok		
Položka	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Krátkodobý FM	80 967	126 822	139 249
Dlouhodobý FM	0	0	0
Celkový finanční majetek	80 967	126 822	139 249

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

V tabulce č. 4.9 je zobrazena struktura a vývoj celkového finančního majetku společnosti v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Společnost ve sledovaném období nevykazovala žádný dlouhodobý finanční majetek, proto položka krátkodobého finančního majetku představuje celkovou výši finančního majetku.

Výpočet ukazatele provozní likvidity

Pro výpočet ukazatele provozní likvidity je použit následující vzorec:

$$\text{Provozní likvidita} = \frac{\text{Free Cash Flow}}{\text{celkové závazky} - \text{celkový finanční majetek}} \cdot 100 [\%] \quad (4.4)$$

Výpočet ukazatele provozní likvidity pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{Provozní likvidita}_{12/13} = \frac{35\,685}{599\,868 - 80\,967} \cdot 100$$

$$\text{Provozní likvidita}_{13/14} = \frac{136\,323}{543\,853 - 126\,822} \cdot 100$$

$$\text{Provozní likvidita}_{14/15} = \frac{112\,605}{328\,216 - 139\,249} \cdot 100$$

Výsledky ukazatele provozní likvidity jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 4.10 Ukazatel provozní likvidity (v %)

	Hospodářský rok		
Položka	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Provozní likvidita	6,88	32,69	59,59

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 4.10 zobrazuje vývoj ukazatele provozní likvidity v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Výsledky sledovaného ukazatele udávají kolik procent ze svého Free Cash Flow připadá na jednu korunu závazků. Společnost ve sledovaném období meziročně zvyšovala ukazatel provozní likvidity o více jak 25 %.

Společnost má ve svém souboru sledovaných ukazatelů výkonnosti pro oblast likvidity zařazeny ukazatele běžné, pohotové a okamžité likvidity. Autor navrhuje zařadit ukazatel provozní likvidity mezi sledované ukazatele výkonnosti, protože tento ukazatel doplňuje

informace podávané výše zmiňovaným souborem sledovaných ukazatelů, neboť je vhodné mít přehled o poměru Free Cash Flow a závazků společnosti.

4.5 Podíl pracovního kapitálu na celkových aktivech

Ukazatel podílu pracovního kapitálu na celkových aktivech představuje podíl pracovního kapitálu na aktivech společnosti. Čistý pracovní kapitál (dále ČPK) je vyjádřen částí volných prostředků, které má společnost k dispozici po úhradě všech běžných závazků. Čistý pracovní kapitál představuje rozdíl oběžných aktiv a krátkodobých závazků. Tento kapitál je spojen s likviditou podniku, kdy je určován dobou obratu zásob, pohledávek a dodavatelským úvěrem, k jeho růstu dochází zvýšením oběžných aktiv, případně snížením krátkodobých závazků, opačný vývoj oběžných aktiv nebo krátkodobých závazků vede k jeho snížení. [18] Při výpočtech tohoto ukazatele jsou použity údaje z Tab. 3.21 Celková aktiva a Tab. 4.8 Celkové závazky.

Čistý pracovní kapitál

Pro výpočet ukazatele čistého pracovního kapitálu je použit následující vzorec:

$$\text{ČPK} = OA - \text{krátkodobé závazky} \quad (4.5)$$

Výpočet ukazatele čistého pracovního kapitálu pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{ČPK}_{12/13} = 534\,090 - 599\,868$$

$$\text{ČPK}_{13/14} = 619\,301 - 543\,853$$

$$\text{ČPK}_{14/15} = 565\,666 - 328\,216$$

Výsledky ukazatele čistého pracovního kapitálu jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 4.11 Ukazatel ČPK (v tis. Kč)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
ČPK	- 65 788	75 448	237 450

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

V tabulce č. 4.11 je zobrazen vývoj čistého pracovního kapitálu společnosti v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. ČPK společnosti měl ve sledovaném období rostoucí trend, i když v hospodářském roce 2012/2013 vykazoval zápornou hodnotu.

Výpočet ukazatele podílu pracovního kapitálu na celkových aktivech

Pro výpočet ukazatele podílu pracovního kapitálu na celkových aktivech je použit následující vzorec:

$$\text{Podíl pracovního kapitálu} = \frac{\text{ČPK}}{\text{celková aktiva}} \cdot 100 [\%] \quad (4.6)$$

Výpočet ukazatele podílu pracovního kapitálu na celkových aktivech pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{Podíl pracovního kapitálu}_{12/13} = \frac{-65\,788}{1\,238\,615} \cdot 100$$

$$\text{Podíl pracovního kapitálu}_{13/14} = \frac{75\,448}{1\,284\,396} \cdot 100$$

$$\text{Podíl pracovního kapitálu}_{14/15} = \frac{237\,450}{1\,225\,746} \cdot 100$$

Výsledky ukazatele podílu pracovního kapitálu na celkových aktivech jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 4.12 Ukazatel podílu pracovního kapitálu na celkových aktivech (v %)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Podíl pracovního kapitálu na celkových aktivech	- 5,31	5,87	19,37

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 4.12 zobrazuje vývoj ukazatele podílu pracovního kapitálu na celkových aktivech v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Výsledky sledovaného ukazatele udávají, kolik procent pracovního kapitálu připadá na celková aktiva společnosti. Společnost ve sledovaném období zvyšovala procentní podíl pracovního kapitálu na celkových aktivech.

Autor navrhuje zařadit ukazatel podílu pracovního kapitálu na celkových aktivech do souboru sledovaných ukazatelů. Tento ukazatel poskytuje jak obraz čistého pracovního kapitálu, který je pro společnost zajímavý z pohledu sledování vlivu úhrady běžných závazků na oběžná aktiva, tak i vliv tohoto ukazatele na celková aktiva společnosti.

4.6 Finanční páka (FP)

Index finanční páky je ukazatel vyjadřující poměr, kolikrát celkový kapitál převyší velikost kapitálu vlastního. Tento ukazatel je jednou z forem vyjadřující míru zadluženosti společnosti podílem cizího kapitálu na celkové finanční struktuře společnosti. Zakládá se na predikci, že cizí kapitál bývá levnější než kapitál vlastní, ovšem za předpokladu, že společnost dokáže každou korunu cizího kapitálu zhodnotit více, než je úroková sazba dluhu. Výsledný poměr indexu finanční páky by měl být větší než 1. [18] Při výpočtech tohoto ukazatele jsou použity údaje z Tab. 3.21 Celková aktiva a z Tab. 3.23 Vlastní kapitál.

Výpočet indexu finanční páky

Pro výpočet indexu finanční páky je použit následující vzorec:

$$FP = A/VK \quad (4.7)$$

Výpočet indexu finanční páky pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$FP_{12/13} = 1\,238\,615/613\,043$$

$$FP_{13/14} = 1\,284\,396/697\,398$$

$$FP_{14/15} = 1\,225\,746/844\,697$$

Výsledky indexu finanční páky jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 4.13 Index finanční páky

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Index provozní páky	2,02	1,84	1,45

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

V tabulce č. 4.13 je zobrazen vývoj indexu finanční páky společnosti v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Index finanční páky ve společnosti se ve sledovaném období pohyboval vždy nad hranicí optima, které je alespoň 1, ale měl ve sledovaném období klesající trend, kdy za celé sledované období klesl o 0,57 indexního bodu.

Autor navrhuje zařadit ukazatel finanční páky do souboru sledovaných ukazatelů. Tento ukazatel poskytuje obraz o převýšení vlastního kapitálu, kapitálem celkovým.

4.7 Ukazatele aktivity dlouhodobého hmotného majetku

V rámci sledování ukazatelů aktivity autor doporučuje zařadit ukazatel obratu dlouhodobého hmotného majetku a ukazatel doby obratu dlouhodobého hmotného majetku.

Ukazatel rychlosti dlouhodobého hmotného majetku

Tento ukazatel počítá s celkovými tržbami společnosti, které jsou děleny dlouhodobým hmotným majetkem. Výše zmiňovaný ukazatel měří míru využití věcného kapitálu a vyjadřuje, kolik dokáže jedna koruna, která je vázáná v dlouhodobém hmotném majetku vyprodukovat korun tržeb. [18] Při výpočtech tohoto ukazatele jsou použity údaje z Tab. 3.1 Tržby a z Tab. 3.6 Struktura dlouhodobého hmotného majetku.

Výpočet rychlosti obratu hmotného majetku

Pro výpočet ukazatele rychlosti obratu hmotného majetku je použit následující vzorec:

$$Obrat\ DHM = tržby/dlouhodobý\ hmotný\ majetek \quad (4.8)$$

Výpočet ukazatele rychlosti obratu DHM pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{Obrat } DHM_{12/13} = 1\,335\,388/703\,017$$

$$\text{Obrat } DHM_{13/14} = 1\,453\,178/661\,457$$

$$\text{Obrat } DHM_{14/15} = 1\,606\,542/656\,493$$

Výsledky ukazatele rychlosti obratu DHM jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 4.14 Ukazatel rychlosti obratu DHM (počet obrátek)

	Hospodářský rok		
Položka	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Rychlost obratu DHM	1,89	2,19	2,45

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 4.14 zobrazuje vývoj ukazatele rychlosti obratu dlouhodobého hmotného majetku v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Rychlost obratu DHM ve společnosti měla ve sledovaném období rostoucí trend, společnosti se povedlo zvýšit rychlost obratu o více jak půl obrátky ročně.

Autor navrhuje zařazení ukazatele rychlosti obratu DHM do souboru sledovaných ukazatelů, jelikož poskytuje obraz o vzájemném vlivu dlouhodobého hmotného majetku a celkových tržeb společnosti.

Doba obratu dlouhodobého hmotného majetku

Ukazatel doby obratu DHM vyjadřuje počet dní, než výše denních tržeb dosáhne hodnoty dlouhodobého hmotného majetku. Výsledky tohoto ukazatele je vhodné porovnávat s průměrnými hodnotami v oboru, v němž společnost podniká. Při výpočtech tohoto ukazatele jsou použity údaje z Tab. 3.1 Tržby a z Tab. 3.6 Struktura dlouhodobého hmotného majetku.

Výpočet doby obratu hmotného majetku

Pro výpočet ukazatele doby obratu hmotného majetku je použit následující vzorec:

$$\text{Doba obratu } DHM = \frac{DHM}{tržby} \cdot 360 \quad (4.9)$$

Výpočet ukazatele doby obratu DHM pro hospodářské roky 2012/2013 až 2014/2015:

$$\text{Doba obratu } DHM_{12/13} = \frac{703\,017}{1\,335\,388} \cdot 360$$

$$\text{Doba obratu } DHM_{13/14} = \frac{661\,457}{1\,453\,178} \cdot 360$$

$$\text{Doba obratu } DHM_{14/15} = \frac{656\,493}{1\,606\,542} \cdot 360$$

Výsledky ukazatele doby obratu DHM jsou obsaženy v následující tabulce.

Tab. 4.15 Ukazatel doby obratu DHM (dny)

Položka	Hospodářský rok		
	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Doba obratu DHM	189,52	163,86	147,11

Zdroj: Vlastní zpracování z údajů rozvah hospodářských let 2012/2013 až 2014/2015

Tabulka č. 4.15 zobrazuje vývoj ukazatele doby obratu dlouhodobého hmotného majetku v hospodářských letech 2012/2013 až 2014/2015. Doba obratu DHM ve společnosti měla ve sledovaném období klesající trend, společnosti se povedlo snížit dobu obratu o více jak 42 dnů během jednoho hospodářského roku.

Autor navrhuje zařazení ukazatele doby obratu dlouhodobého hmotného majetku do souboru sledovaných ukazatelů společnosti. Tento ukazatel slouží jako doplnění ukazatele rychlosti obratu dlouhodobého hmotného majetku, kdy ukazuje kolik dnů v hospodářském roce je potřebných pro naplnění výše úhrnu tržeb společnosti k dosažení hodnoty vykazovaného dlouhodobého majetku.

5 Závěr

Klíčové ukazatele výkonnosti slouží jako pomůcka pro měření efektivity prováděné činnosti společností a jsou běžně používány k měření úspěšnosti aktivity organizace. Tyto ukazatele by měly ovlivňovat představu společnosti, a proto je pro jejich tvorbu věnována vysoká priorita ve společnosti. Při jejich tvorbě jsou využívány rámce, které převádí vizi do několika oblastí, kde jsou dále definovány přesné ukazatele. Poté následuje proces, kde jsou plánovány hodnoty, které by společnost měla dosáhnout, a následně dosažené výstupy vyhodnocovány. Výše zmiňovaný proces vede k dosažení stanovených cílů společnosti a podílí se na vylepšení hospodářských výsledků.

Hlavním cílem diplomové práce bylo provedení analýzy současného stavu klíčových ukazatelů výkonnosti ve vybrané obchodní společnosti. Autor se zaměřil na problematiku zjišťování stavu výkonnosti v oblastech tržeb, osobních nákladů, výsledku hospodaření, majetku společnosti, likvidity, rentability, aktivity a zisku.

V teoretické části diplomové práce jsou definovány pojmy controlling a reporting, které jsou nedílnou součástí pro pochopení problematiky klíčových ukazatelů výkonnosti. Zbytek teoretické části je věnován stručnému popisu jednotlivých ukazatelů, které společnost v různých intervalech sleduje a je povinna je reportovat dále své mateřské společnosti v zahraničí.

V analýze, která je provedena v praktické části, je vybrána dceřiná společnost německé matky, sídlící v Šumperku, kde se autor zaměřil na vývoj sledovaných ukazatelů za poslední tři hospodářské roky. Autor zde dospěl ke zjištění řady problémů, které jsou odůvodnitelné nedávnou fúzí společnosti, odkdy jsou dceřiné divize povinny reportovat vybrané ukazatele mateřské společnosti. Na základě výsledků provedené analýzy je v poslední části diplomové práce uvedeno několik doporučení ve formě návrhu nových klíčových ukazatelů, které by zlepšily vypovídající schopnost a společnost by je mohla zařadit do svého sledovaného souboru v rámci zkvalitnění sledovaných oblastí jako je likvidita, či rentabilita vlastního majetku. Je však záhodné podotknout, že společnost pečlivě sleduje oblast peněžních toků a v této oblasti případné nové sledované ukazatele nepřinesou kýžený efekt.

Ze získaných informací lze vyvodit, že reporting klíčových ukazatelů výkonnosti přináší mateřské společnosti lepší přehled o svých dceřiných podnicích, ale je zároveň vykoupen problémy se samotným procesem reportingu. Mezi hlavní překážky nepatří finanční náročnost procesu, což autor shledává jako pozitivní faktor, ale celkové množství sledovaných

ukazatelů, které jsou časově náročné, a především schopnost efektivně nakládat se získanými informacemi. Každá společnost by si měla rozmyslet, zda a v jakém rozsahu sledovat a dále reportovat svůj soubor klíčových ukazatelů s ohledem na využitelnost získaných informací.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Odborné knihy:

- [1] FIBÍROVÁ, Jana a Libuše ŠOLJAKOVÁ. *Hodnotové nástroje řízení a měření výkonnosti podniku*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2005. 264 s. ISBN 978-80-7357-084-2.
- [2] HORVÁTH & PARTNERS. *Nová koncepce controllingu: Cesta k účinnému controllingu*. Praha: Profess Consulting, 2004. 288 s. ISBN 80-7259-002-2.
- [3] INTERNÍ MATERIÁLY SPOLEČNOSTI, *Controlling Handbook*, 2010.
- [4] MAŘÍK, Miloš a kol. *Metody oceňování podniku*. 3. vyd. Praha: Ekopress, 2011. 494 s. ISBN 978-80-86929-67-5.
- [5] MRKVIČKA, Josef a Pavel KOLÁŘ. *Finanční analýza*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2006. 228 s. ISBN 80-7357-219-2.
- [6] PAVELKOVÁ, Drahomíra a Adriana KNÁPKOVÁ. *Výkonnost podniku z pohledu finančního manažera*. 3. vyd. Praha: Linde, 2012. 333 s. ISBN 978-80-7201-872-7.
- [7] STEWART, G. B. *The Quest for Value*. New York: Harper Collins, 1991. 800 s. ISBN 9780887304187.
- [8] VALACH, Josef. *Finanční řízení podniku*. 2. vyd. Praha: Ekopress, 1999. 324 s. ISBN 80-8611-921-1.
- [9] VALOUCH, Petr. *Účetní a daňové odpisy 2009*, Praha: GRADA Publishing, 2009, 136 s. ISBN 978-80-247-2825-4.
- [10] WAGNER, Jaroslav. *Měření výkonnosti*. Praha: GRADA Publishing, 2009, 256 s. ISBN 978-80-247-2924-4.
- [11] ZÁMEČNÍK, Roman a Zuzana TUČKOVÁ a Ludmila HROMKOVÁ. *Podniková ekonomika II*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2007. 194 s. ISBN 9788073186241.
- [12] ZRALÝ, Martin. *Controlling a jeho role v řízení firmy*. Praha: VOX, 2003. 24 s. ISBN 80-8632-429-6.

Právní předpisy:

- [13] Vyhláška č. 500/2002 Sb, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví

Internetové zdroje:

- [14] ACCOUNTING COACH, *Dictionary* [online]. [vid. 2. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.accountingcoach.com/terms/C/cost>.
- [15] ACCOUNTING COACH, *Manufacturing Overhead* [online]. [vid. 2. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.accountingcoach.com/manufacturing-overhead/explanation>.
- [16] BUSINESS VIZE, *Finanční analýza* [online]. [vid. 10. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.businessvize.cz/financni-analyza>.
- [17] CFO WORLD, *Proces reportingu* [online]. [vid. 20. 2. 2016]. Dostupné z: <https://cfoworld.cz/financni-sluzby/idealni-proces-reportingu-informace-kdykoliv-a-kdekoliv-1036>.
- [18] FINANALYSIS, *Poměrové ukazatele* [online]. [vid. 18. 2. 2016]. Dostupné z: <http://www.finanalysis.cz/pouzite-pomerove-ukazatele.html>.
- [19] FUČÍK, *Výsledek hospodaření běžného období* [online]. [vid. 18. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.fucik.cz/publikace/vysledek-hospodareni-bezneho-obdobi>.
- [20] INVESTOPEDIA, *Capital Expenditure* [online]. [vid. 4. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.investopedia.com/terms/c/capitalexpenditure.asp>.
- [21] INVESTOPEDIA, *Key Performance Indicators* [online]. [vid. 4. 3. 2016]. Dostupné z: <https://www.investopedia.com/terms/k/kpi.asp>.
- [22] INVESTOPEDIA, *Return On Capital Employed* [online]. [vid. 4. 3. 2016]. Dostupné z: <http://www.investopedia.com/terms/r/roce.asp>.
- [23] MANAGEMENT, *Okamžitá likvidita* [online]. [vid. 25. 2. 2016]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/okamzita-likvidita>.
- [24] MANAGEMENT, *Ukazatele aktivity* [online]. [vid. 26. 2. 2016]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/ukazatele-aktivity>.
- [25] OECD, *Glossary* [online]. [vid. 23. 2. 2016]. Dostupné z: <https://stats.oecd.org/glossary/detail.asp?ID=2048>.
- [26] SYSTÉM ONLINE, *Reporting* [online]. [vid. 21. 2. 2016]. Dostupné z: <https://systemonline.cz/clanky/reporting.htm>

SEZNAM ZKRATEK

A	Aktiva
Apod.	A podobně
Bč	Běžná činnost
C	Kapitál
CC	Kapitálové náklady
CP	Cenné papíry
C-F	Cash Flow
ČNB	Česká národní banka
ČPK	Čistý pracovní kapitál
D	Cizí kapitál
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DI	Dlouhodobý
DM	Dlouhodobý majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
E	Vlastní kapitál
EAT	Čistý zisk
EBT	Zisk před zdaněním
EBIT	Zisk před úroky a zdaněním
EBITDA	Zisk před úroky, zdaněním a odpisy
EF	Vlastní výrobky
EVA	Ekonomická přidaná hodnota
FM	Finanční majetek
FP	Finanční páka
IFRS	Mezinárodní účetní standardy
ICH	Změna inventur

IT	Informační technologie
KPI	Klíčové ukazatele výkonnosti
Kr	Krátkodobý
KSI	Indikátory klíčových úspěchů
Mat	Materiál
MC	Materiální náklady
Mč	Mimořádná činnost
MR	Zaměstnanci
NCPOA	Čisté peněžní toky z provozní činnosti
NCUIA	Čisté peněžní prostředky využité na investiční činnost
NOA	Čistá operativní aktiva
NOPAT	Čistý operativní zisk po zdanění
NS	Čisté tržby
OC	Ostatní náklady
OvC	Režijní náklady
OI	Přijaté objednávky
P	Cena
Pc	Změna ceny
PC	Personální náklady
PMC	Produktivita materiálových nákladů
PPC	Produktivita personálních nákladů
PS	Počáteční stav
P _t	Cena v aktuálním období
PY	Cena v minulém období
Q	Množství
Q _t	Množství v aktuálním období

R	Rentabilita čistých operativních aktiv
r_d	Náklady na cizí kapitál
r_e	Náklady vlastního kapitálu
ROA	Rentabilita celkového kapitálu
ROCE	Rentabilita investovaného kapitálu
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu
ROS	Rentabilita tržeb
T	Tržby
t	Daňová sazba
TC	Celkové náklady
VA	Přidaná hodnota
VH	Výsledek hospodaření
VK	Vlastní kapitál
WACC	Průměrné vážené náklady kapitálu

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB – TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomovou práci bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB – TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB – TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB – TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB – TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB – TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 22. 4. 2016

.....
Bc. Jaromír Lón